DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

Vol. LXXXIII Kaina 35 c. KETVIRTADIENIS — THURSDAY, VASARIS — FEBRUARY 20, 1992 Nr. 35

Lietuvos prezidentūros referendumui 355,950 parašų

Trečiadienio žinios iš Lietuvos

Vilnius. Vasario 19 d. (Elta) — Vasario 18 d. posėdžiavo Parlamento deputatų komisija parašams dėl referendumo paskelbimo patikrinti. Komisija negaliojančiais pripažino 3,840 parašų. Visi kiti piliečių parašai (iš viso — 355,950) pripažinti galiojančiais. Komisija, kuriai vadovauja AT vicepirmininkas Bronius Kuzmickas, šias išvadas perduos AT prezidiumui ir AT pasiūlys paskelbti referendumą dėl Lietuvos Respublikos prezidento institucijos atkūrimo, dėl jo įgaliojimų ir tvarkos.

Priėmė Evangelikų Bažnyčios vadovus

Aukščiausiosios tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis vasario 18 d. priėmė vyskupą Joną Kalviną ir kitus evangelikų Liuteronų Bažnyčios atstovus.

Buvo aptartas jų Bažnyčios vaidmuo valstybės gyvenime. Pažymėta, kad, sprendžiant Bažnyčios reikalus, susilaukiama Lietuvos vadovybės paramos ir geranoriškumo.

Susitikime taip pat aptarti Evangelikų Bažnyčios santykiai su kitomis konfesijomis.

Priėmė Australijos ambasadorių

Ministro pirmininko pavaduotojas Zigmas Vaišvila šiandien priėmė Australijos ambasadorių Lietuvai Džoną Berdžesą.

D. Berdžesas pažymėjo, kad Australija, kurioje gyvena nemažai išeivių iš Lietuvos, labai domisi mūsų valstybės atkūrimo reikalais ir galėtų suteikti reikalingą humanitarinę pagalbą. Ambasadoriaus nuomone, būtų abipusiškai naudinga sudaryti Australijos ir Lietuvos prekybinio bendradarbiavimo sutartį, kuria, visų pirma, suinteresuotos jo šalies vilnų eksporto firmos, suprantama, ir kiti verslininkai.

Pažintis su JAV teisine sistema

Jungtinėse Amerikos Valstijose vieši Lietuvos Respublikos Generalinis prokuroras Artūras Paulauskas. Kartu su kitais Respublikos teisininkais jis susipažįsta su Jungtinių Amerikos Valstijų teisine sistema. Viešnagė šioje šalyje truks mėnesį.

Plėsis bendradarbiavimas su Kinija

Vasario 18 d. Tarptautinių ekonominių santykių ministerijoje lankėsi Kinijos LR ambasadorius Pei Yanyingas. Ministras Vytenis Aleškaitis informavo apie Lietuvos ekonominę padėtį, prekybos su Kinija galimybes.

Pei Yanyingas yra ambasadorius Lenkijoje, o dabar įgaliotas atstovauti Kinijai ir Lietuvoje. Jo tikslas — stiprinti visokeriopus dviejų šalių ryšius. Kinai Lietuvoje galėtų atidaryti kiniškų restoranų ir parduotuvių, dalyvauti Lietuvoje vykstančiose parodose, mugėse, galbūt surengti Kinijos gaminių parodą Lietuvos parodų centre.

Pirmasis JAV laivas Klaipėdoje

Vasario 18 d. į Klaipėdos jūrų prekybos uostą Jungtinių Amerikos Valstijų motorlaivis „Pride of Texas" atgabeno Lietuvos žemdirbiams humanitarinės pagalbos krovinį — 33,5 tūkstančio tonų amerikiečių ūkininkų išaugintų kukurūzų grūdų.

Pirmą kartą pokario metais į Klaipėdą atplaukusį Amerikos laivą iškilmingai sutiko uostamiesčio visuomenės atstovai, tautiškais drabužiais apsirengusios lietuvaitės su gėlių puokštėmis rankose, uosto darbuotojai. Čia atvyko Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadorius Derryl Johnson, JAV tarptautinio vystymo agentūros atstovas Ronald Nikolson, kiti svečiai, uostamiesčio vadovai.

Įvyko Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų draugystės mitingas.

Mitinge kalbėjo JAV ambasadorius Lietuvoje Derryl Johnson, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro pavaduotojas Talvaldas Ikvilda, laivo „Pride of Texas" kapitonas Veinas Stolzas.

Tarsis Lietuvos ūkininkai

Šiandien Vilniuje, Profesinių bendrijų rūmuose, įvyks Lietuvos ūkininkų sąjungos IV suvažiavimas.

Jame dalyvaus 670 delegatų. Jie atstovauja 6,700 ūkininkų. Pranešimą skaitys ekonomikos mokslų daktaras, profesorius Jonas Čiulevičius. Žemdirbiai aptars vyriausybės patvirtintą ūkininkų rėmimo programą, agrarinės reformos eigą, konkrečias pretenzijas ir pageidavimus.

Rūmai pradėjo veiklą

Pradėjo veiklą Kauno regioniniai prekybos ir pramonės rūmai. Jie vienija miesto ir septynių aplinkinių regionų pramonininkus, prekybininkus, verslininkus, individualius gamintojus.

Rūmai padės verslininkams ir įmonėms užmegzti sutarčių dokumentus, įforminant komandiruotes, gauti kvietimus į tarptautinės pramonės, verslų ir prekybos parodas. Svarbus veiklos baras — produkcijos reklama užsienyje. Savo nariams rūmai padės gauti kreditus lengvatinėmis sąlygomis, organizuos kvalifikacijos kėlimo kursus.

Nafta vėl teka

Šiomis dienomis buvo nutrauktas naftos tiekimas Mažeikių naftos perdirbimo įmonei „Nafta". Buvo iškilęs pavojus ją sustabdyti, tačiau vasario 17 d., 4 val. 10 min. nafta vėl pradėta tiekti normaliai.

Kaip žurnalistus informavo Aukščiausiosios Tarybos atstovas spaudai Audrius Ažubalis, naftos tiekimo pertrūkiai Mažeikių įmonei tikriausiai neturi politinių motyvų, tai tik ūkinės netvarkos Rusijoje pasekmė.

— **Pietų Korėjos** grupė politikų pareikalavo legaliu būdu, kad Japonija atsiprašytų už padarytą skriaudą II Pasaulinio karo metu. Japonija valdė Pietų Korėją kaip savo koloniją nuo 1910 iki 1945 metų ir ėmė korėjiečius į savo kariuomenę.

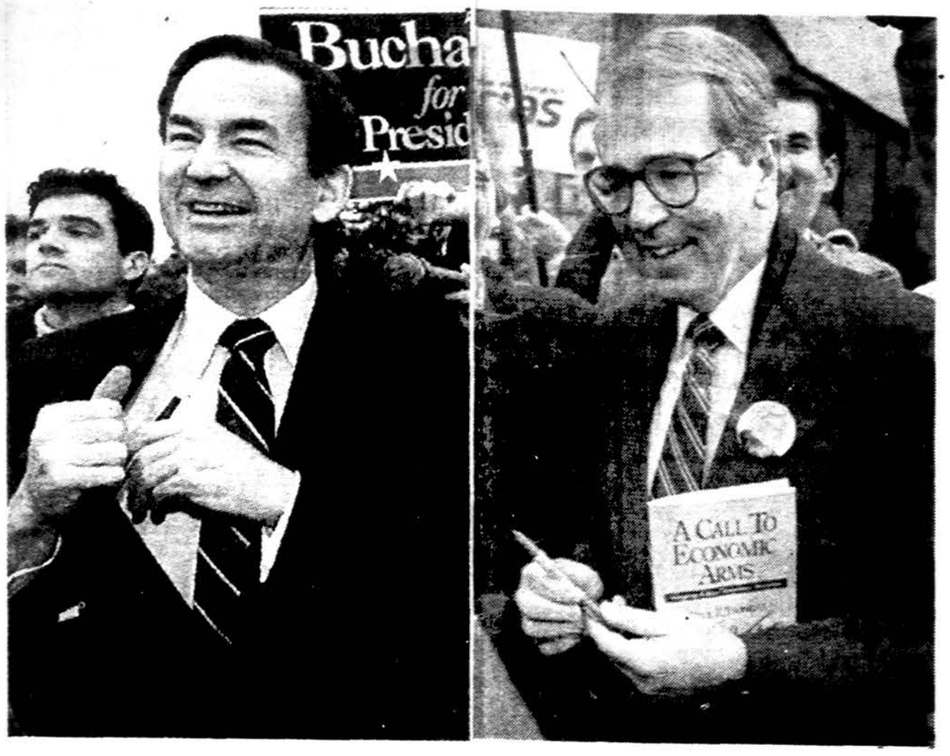

Žurnalistas kolumnistas **Patrick Buchanan,** kairėje, kuris daugelį nustebino savo pirmuoju laimėjimu politiniuose rinkimuose prieš prezidentą G. Bushą, stebi rinkimų rezultatus savo būstinėje Nashua mieste, N.H. valstijoje. Dešinėje buvęs senatorius **Paul E. Tsongas,** laimėjęs Demokratų partijos pirminius rinkimus šioje valstijoje.

Balsavimai apstulbino prezidentą

Buchanan laimėjimas; Tsongas — demokratų kandidatas

Bedford, N.H. Vasario 19. — Prezidentas Bushas išėjo iš New Hanpshire pirminių balsavimų „nesumuštas", bet ir nedaug laimėjęs, kai tos valstijos respublikonai už jį balsavo 57%, o už konservatorių kolumnistą žurnalistą Patrick J. Buchanan 41% balsų.

Impresyvus Buchanan laimėjimas „sujudino" Baltuosius rūmus, bet tai reiškia, jog Bushas nebegali daugiau leisti sau tokių laimėjimų, rašo politiniai komentatoriai savo skiltyse. „Aš suprantu nepasitenkinimo ženklą", sako prezidentas, amerikiečiai rūpinasi ateitimi", rašo jis savo rašte. „Aš turiu teisingus atsakymus ir aš pristatysiu juos balsuotojams 8.5 mėnesių metu. Mano kampanijos tikslas yra laimėti perrinkimą lapkričio mėnesį".

Demokratų pusėje, kaip ir buvo laukta, laimėjo buvęs Massachusetts senatorius Paul E. Tsongas 33% balsų prieš Arkansas gubernatorių Bill Clinton, kuris gavo 27% balsų. Kiti demokratų sąrašo kandidatai tesurinko daug mažiau balsų.

Pirminiai balsavimai kitur

Keliamas klausimas, ar respublikonai panašiai balsuos ir kitų valstijų pirminiuose rinkimuose. Prez. Bushas turės kovoti prieš savo partijos narį ir prieš demokratų kandidatus. Tačiau respublikonai parodė Bushui savo nepasitenkinimą. Jis dabar turės kovoti daugelyje valstijų ir įtikinėti balsuotojus savo ekonominės programos pranašumu. Bet P. Buchanan, kuris, nedvejojo, kai reikėjo aiškiai pasisakyti ir už Pabaltijo nepriklausomybę, savo rinkiminėje būstinėje su talkininkais aptardamas rinkimų rezultatus, kalbėjo: „Mes ir toliau kursime istoriją. Mes atgausime savo partiją atgal iš tų, kurie užmiršo mus ir nusisuko nuo mūsų. Ir kai mes atgausim savo partiją, mes laimėsime ir savo kraštą".

Prez. Bushas tuoj vakar išskrido į Tennessee valstiją vesti kampaniją už savo kandidatūrą, o penktadienį jis bus South Carolinos valstijoje. Jis pranešė, jog savo kampanijos reikalais lankysis Californijos, Texas ir Georgijos valstijose. Patrick Buchanan kovo 3 dieną turės vėl pirminius rinkimus Marylando, Georgijos ir Colorado valstijose.

Įdomus faktas, kad ta akcija — įrašyti New Yorko gubernatoriaus Mario Cuomo pavardę ranka į balsavimo lapus, neturėjo didesnio pasisekimo.

— **Japonija** išmetė į erdves pirmąjį satelitą, kuris stebės gamtos aplinką oro sąlygas ir pasikeitimus žemės paviršiuje.

— **Amerikos** vėliavos pirmą kartą viešai buvo iškeltos Kijeve, Alma Atoje, Minske, Bišek ir Jerevano miestuose, dalyvaujant amerikiečių delegacijoms atidarant savo įstaigas tose nepriklausomų valstybių sostinėse.

— **Dick Thornburgh,** buvęs Amerikos Generalinis prokuroras, nominuotas Jungtinių Tautų pasekretoriaus pozicijai administraciniams reikalams, kai jį pasiūlė prez. Bushas. Jo žinioje bus Jungtinių Tautų biudžeto reikalai.

Parama pianistui

Vilnius. Vasario 17 d. (Elta) — Muzikų rėmimo fondo prašymu, bendra Lietuvos — JAV įmonė korporacija „Lietuvos spektras" paskyrė lėšų mokėti stipendiją vienam užsienyje studijuojančiam gabiam muzikui. Lietuvos muzikų fondo prezidiumas stipendiją nutarė skirti Maskvos P. Čaikovskio konservatorijos ketvirto kurso studentui Donaldui Račiui. Tai talentingas jaunas pianistas, M.K. Čiurlionio vidurinės mokyklos auklėtinis, laimėjęs net keletą jaunųjų atlikėjų konkursų Lietuvoje ir Čekoslovakijoje. Dabar jis ruošiasi tarptautiniam konkursui Italijoje.

Kas mėnesį, kol baigs studijas, Donaldui Račiui dabar papildomai bus mokama stipendija ir iš Lietuvos — dvigubai didesnė už Maskvos P. Čaikovskio konservatorijos stipendiją.

TRUMPAI IŠ VISUR

— **Izraelio** spauda paskelbė, jog JAV Valstybės sekretorius James Baker III pranešė Izraelio ambasadoriui Zalman Šoval, kad Izraelis gali baigti tik 6,000 namų, kurie dabar yra pradėti statyti okupuotse teritorijose ir kad jų išlaidos bus atskaitytos doleris į dolerį iš 10 bilijonų garantuotos sumos Izraeliui.

— **Japonijos** spauda paskelbė, jog Rusija pasiūlė grąžinti dvi iš keturių salų Kurilų salyne pasitarimų metu dėl taikos pakto pasirašymo.

— **Vokietijos** Užsienio reikalų ministras Hans-Dietrich Genscher pasakė, jog jo vyriausybė palaiko Japonijos prašymą įsijungti stebėtojo statusu į Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferenciją Europoje.

— **Rio de Janeiro** mieste renkasi Amazonės kraštai, kurie turi sieną prie didžiausių pasaulio tropikinių miškų, aptarti laukinių gyvulių klausimus Amazonės regione. Bolivijos, Brazilijos, Kolumbijos Ekvadoro, Guiana, Peru, Surinamo ir Venecuelos atstovai tuos klausimus pagal Jungtinių Tautų nustatytas taisykles svarstys birželio mėnesį.

— **„Newsday"** savaitraščio žurnalistas Timothy Phelps atsisakė pasakyti prokurorui, kas jam suteikė žinias Anitos Hill byloje prieš į Aukščiausiąjį Teismą nominuojantį teisėją Clarence Thomas. Jis rėmėsi pirmuoju konstituciniu papildymu, kuris apsaugo žurnalistus nuo savo žinių šaltinių suteikimo.

— **Filipinuose** komunistų partizanai nužudė 37 savo krašto kareivius ir 22 sužeidė kraujuotame mūšyje, kur jau 23 metus vyksta marksistų kovos prieš teisėtai žmonių išrinktą vyriausybę. Maždaug 150 ginkluotų marksistų kovojo prieš reguliarius vyriausybės dalinius.

— **Sirija** ir Libanas nutarė siųsti savo delegacijas, nežiūrint Izraelio kareivių nužudymo šeiko Abbas Musawi, į trečiojo rato pasitarimus Vidurio Rytų taikos klausimais Washingtone vasario 24 d.

Uzbekistanas pažadėjo persitvarkyti

Buvo už perversmą, dabar už demokratiją

Samarkand, Uzbekistanas. Vasario 16. — Valstybės sekretorius James Baker III gerai čia susipažino su Centro Azijos politikos problemomis, kai Uzbekistano prezidentas pasakė jam, jog jis yra tikras demokratas ir pasiruošęs ryšiams su Washingtonu, o opozicijos vadai pasakojo jam, kad jų prezidentas yra diktatorius.

Sekretorius baigė savo kelionę Kaukaze ir centrinėje Azijoje, susitikęs su prezidentu Islam Karimov ir opozicijos vadais uzbekų sostinėje Taškente prieš išskrisdamas kartu su jo asmeniniu lėktuvu į tą senovės miestą Samarkandą. Čia jis apžiūrėjo 15 amžiaus mozaikinius pastatus ir vėliau išskrido į Maskvą pasitarimui ginklų kontrolės klausimais su prez. Jelcinu.

Lankstus prezidentas

Sekretoriaus palydovai, kaip praneša prancūzų žinių agentūra, papasakojo, kaip prez. Karimov pasitarimo su valstybės sekretoriumi metu išsitraukė savo užrašų knygutę ir išsakė amerikiečių principus, kuriuos jis norįs įvesti savo krašte, kad laimėtų Washingtono palankumą diplomatiniams ryšiams. Buvo pažadėti laisvi rinkimai, bus respektuojamos žmonių teisės ir jų mažumos ir įvedama laisva ekonomija. Žurnalistams buvo pasakyta, jog prez. Karimov, buvęs Komunistų partijos vadas, kuris rugpjūčio mėnesį pasisakė už perversmą ir ėjo prieš Gorbačiovą, dabar atrodė pasikeitęs, lyg tuos savo pareiškimus tiesiog skaitąs iš JAV sekretoriaus užrašų. Ir sekretorius čia pat pareiškė, kad jis yra labai patenkintas tuo, ką girdėjo iš Uzbekistano prezidento lūpų.

Svarbu strateginiai ryšiai

Nuo pat savo vizito pradžios, kurį pradėjo Moldavoje ir tęsė Armėnijoje, Azerbaidžane, Turkmenistane, Tadžikistane ir Uzbekistane, sekretorius pripažino, „nors tie pareiškimai gal būt ir ne visai nuoširdūs, bet naudingi, kadangi viešai pripažįstamas demokratinis principas ir pažadama jo laikytis". Ir tai gali apspręsti amerikiečių ryšius. Tačiau faktas esąs tas, kad Amerika norinti tų ryšių tik dėl strateginių tikslų. Gi Abdul R. Pulatov, vienas iš keturių opozicijos vadų, su kuriais susitiko Baker, pasakė jam, jog laikas atidaryti Amerikos ambasadą, bet jo tikslas buvo skirtingas negu prez. Karimov. Jis pasakė, jog būtų geriau, jei būtų įsteigti ryšiai toms jėgoms, kurios neturi demokratinių laisvių. „Politiškai mes neturime jokios laisvės iš viso, nežiūrint, kad mes esame oficialiai registruoti". „Totalitarinis režimas sugriautas Maskvoje, tačiau Taškente jis tebesitęsia".

— **Ukrainos** prez. Leonidas Kravčiukas pareiškė, jog Rusijos prez. Boris Jelcinas neturi teisės vienas tartis su Amerika strateginių branduolinių ginklų mažinimo klausimais. Jis mano, kad pasitarimuose turi dalyvauti ir tos Sandraugos valstybės, kuriose yra branduoliniai ginklai.

Sąjūdžiui uždrausta

Uzbekistane gruodžio 29 d. įvyko rinkimai ir Karimov juos laimėjo 85 procentais, bet Islamo partijai nebuvo leista dalyvauti rinkimuose. Uzbekistano sąjūdžio vadai pažadino ir čia tam tikrą tautiškumo jausmą 20 milijonų žmonių tarpe. Dešimtą procentą sudaro čia rusai, ukrainiečiai ir europiečiai, kurie palaiko Karimov todėl, jog mano, kad jis juos geriausiai apsaugos nuo abiejų — islamiškųjų fundamentalistų ir Uzbekų tautininkų, kurie nori išvalyti ir išrauti visą rusų įtaką iš šio krašto gyvenimo. Uzbekistano žydai, kurių esama 45,000, taip pat palaiko prez. Karimovą. Jaučiama daugiau laisvės religiniuose reikaluose. Bet musulmonų dvasinis vadas amerikiečiams išsireiškė, jog dar neatėjo laikas jo nominacijai į prezidento postą, bet tai būsią vėliau.

Didelė paslaptis

Uzbekistano Užsienio reikalų ministerijoje buvo patirta, jog, kai Maskva daugiau nebeturi geležinies kumšties jų kraštui, „tai niekas nežino, koks yra tikrasis politinis jėgų balansas mūsų krašte". Amerikiečiai, keliavę su Valstybės sekretoriumi, pripažįsta, jog vidaus politika Azijos respublikose yra dar didelė paslaptis. Yra žinoma, kad Irano įtaka šios respublikos musulmonams yra didelė.

Kitą savaitę Uzbekistaną vizituos Turkijos ir Saudi Arabijos užsienio reikalų ministrai, kurie pateiks savo islamiškosios politikos versiją. Tuos didelius skirtumus Azijos buvusiose Sovietų respublikose pripažino ir Valstybės sekretorius, atvykęs į Maskvą.

Graikų protestas

Salonika, Graikija. Vasario 15 d. — Matydami, kad Europos Bendrijos valstybės ruošiasi jau pripažinti ir Makedonijos respubliką buvusioje Jugoslavijos sudėtyje, daugiau kaip 200,000 graikų protestavo, reikalaudami, kad ji pakeistų savo pavadinimą ir nesivadintų Makedonija. Jie aiškina, kad Makedonija yra istoriškai, kultūriškai visada graikiškos būties pasireiškimas. Jie kreipėsi į Europos valstybes, kad savo pripažinimo aktuose nevadintų tai „Makedonijos" respublika, kurios pavadinimas juos įžeistų. Ir Graikijos vyriausybė laikosi, jog Jugoslavijos Makedonija buvo dirbtinai Tito 1944 m. sudaryta, kai Graikija dar buvo nacių okupacijoje ir negalėjo tam aktui pasipriešinti, tai šis nesusipratimas dabar turįs būti išlygintas.

KALENDORIUS

Vasario 20 d.: Virginas, Eitvydė, Ringaudė, Amata.
Vasario 21 d.: Kęstutis, Eleonora, Feliksas, Žemyna.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:41, leidžiasi 5:29.
Temperatūra dieną 41 l., naktį 30 l.

PIKTAS IŠPUOLIS PRIEŠ V. ADAMKŲ

„Detroit News" vasario 15 d. laidos vedamųjų skyriuje atspausdino Ohio valstijos senatoriaus Gary C. Suhadoinik laiško ištrauką prezidentui Bush, kuriame rašoma, kad JAV Vidurio rajono valstijos yra nepatenkintos Valdo Adamkaus vadovaujama Vidurio Rajono Gamtos ir Apsaugos įstaiga, kuri esanti „diktuojama asmeniškų nuomonių ir be jokios logikos". Remdamasis „Detroit News" ankstyvesniu vedamuoju, senatorius rekomenduoja, kad Valdas Adamkus būtų pasiųstas į savo gimtinę Lietuvą kaip ambasadorius, o jei ne ten, tai į Antarktiką. Detroito lietuviai buvo nustebinti, kad Vasario 16 išvakarėse „Detroit News" redakcija spausdino šį vedamąjį visai nepaaiškinant skaitytojams, kodėl Valdas Adamkus užsitarnavo tokio „dėmesio". Laikraštis ir redakcija susilaukė kritikos ir priekaištų iš lietuvių skaitytojų.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

Lietuvos valstybės 741 metų įkūrimo ir 74 metų Nepriklausomybės atstatymo sukaktys buvo minimos vasario 15 dieną Dievo Apvaizdos Kultūros centre.

Akademinę minėjimo dalį pradėjo Detroito Lietuvių Organizacijų centro valdybos pirmininkas adv. Kęstutis Miškinis. Buvo įneštos organizacijų vėliavos. Vėliavų įnešimą tvarkė „Švyturio" jūros šaulių kuopos vicepirm. Juozas Kinčius. JAV himną sugiedojo Asta Jurgutytė. Invokaciją — kun. Viktoras Kriščiūnevičius, Dievo Apvaizdos parapijos klebonas. Minėjimui vadovavo Gailutė Dedinienė. Susikaupimo minute buvo pagerbti žuvusieji už Lietuvos laisvę. Minėjimo dalyviams, kurių buvo arti 500, buvo pristatytas savanoris kūrėjas Vincas Tamošiūnas. Stasys Šimoliūnas, dėl sveikatos, minėjime nedalyvavo. Linas Barauskas supažindino su pagrindiniu minėjimo kalbėtoju. Hillsdale kolegijos politinių mokslų profesorium dr. Aleksandru Štromu.

Savo kalboje prelegentas teigė, kad Lietuva yra laisva, nepriklausoma ir demokratiniais pagrindais atsikurianti valstybė. Supažindino klausytojus su persitvarkymo sąjūdžio pasiektais laimėjimais ir jų įtaka rusų demokratiniams vienetams. Pripažino, kad Vakarų įtaka, o ypač prezidento Busho kartu su Jelcinu, sulaikė Gorbačiovą nuo veiksmų, galėjusių pašalinti demokratiškai išrinktą Lietuvos parlamentą ir Lietuvos vyriausybę. Priminė, kad lietuvių tauta turi gabių ir talentingų asmenų, galinčių daug duoti ne tik lietuvių tautai, bet savo talentais dalintis ir su kitomis tautomis. Siūlė užsienio lietuviams savo darbais ir talentais prisidėti prie Lietuvos privatizacijos ir laisvos rinkos ekonomijos įgyvendinimo. Aukštai įvertino Vytautą Landsbergį ir jo vadovavimą. Prelegento kalba kelis kartus buvo pertraukta plojimais ir klausytojų šiltai įvertinta. Minėjime dalyvavo kitų tautybių svečiai — estų, latvių, lenkų ir ukrainiečių atstovai.

JAV kongresmenas Sander Levin trumpai pasveikino dalyvius. Sveikino ir buvusi Detroito miesto tarybos narė Mary Beck, bei sen. Don Riegel atstovas. Buvo perskaitytas kongresmeno William S. Broomfield raštiškas sveikinimas. Detroito Lietuvių organizacijų centras įteikė tūkstančio dolerių auką dr. Bill Waring, kuris padeda įgyvendinti Lietuvoje žmonių fizinėmis negaliomis programą.

Minėjime dalyvavo ir šiuo metu iš Lietuvos atvykęs 13 metų Mantas Blantaitis ir jo gydytojas dr. Gytis Kavaliauskas iš Panevėžio ligoninės.

Gailutė Dėdinienė perskaitė minėjime priimtą rezoliuciją, kuri bus nusiųsta prezidentui, JAV kongreso ir senato nariams bei spaudai.

Minėjimo proga, vasario 16 dieną skelbiant Lietuvos Nepriklausomybės diena, buvo gautos rezoliucijos iš Michigano gubernatoriaus John Engler, Detroito miesto burmistro Coleman Young, Sothfield miesto burmistro Donald Fracassi ir iš West Bloomfield ir Bloomfield Township miesto tarybų.

Meninę minėjimo programos dalį įvairiomis kalbomis atliko solistė Violeta Rakauskaitė-Štromienė. „Žiburio" mokyklos mokiniai, vadovaujami Viktorijos Viskantienės, pašoko tautinius šokius. Tautinių šokių šokėjų vienetas „Audinys" užbaigė meninę programą. „Audinio" grupei vadovauja Asta Puškoriūtė-Soltis. Šios grupės dalyvaus Tautinių šokių šventėje, Chicagoje, vyksiančioje š.m. liepos mėn. pradžioje.

Minėjimas buvo baigtas Tautos himnu. Minėjimo metu aukos buvo renkamos Amerikos Lietuvių tarybai. Aukų buvo surinkta daugiau 4,000 dol. Prieš minėjimą dalyviai turėjo progos pasivaišinti. Minėjimą rengė Detroito Lietuvių organizacijų centras.

PALAIDOTA ŠIMTAMETĖ LIETUVĖ

Sausio 15 d. Holy Sepulchre kapinėse po gedulingų šv. Mišių Dievo Apvaizdos bažnyčioje, aukojamų klebono Viktoro Kriščiūnevičiaus ir kun. Alfonso Babono, buvo palaidota a.a. Viktorija Staškevičienė, 101 metų amžiaus.

Velionė, gimusi 1890 m. rugsėjo 10 d., Mintaujos (Jelgavos) mieste, Latvijoje. Ten pat išėjo ir rusų gimnazijos mokslą. Pagyvenusi vienerius metus savo brolio šeimoje Estijoje, grįžo pas tėvus į jų ūkį Lietuvoje, Žagarės apylinkėje. 1912 metais ištekėjo už provizoriaus Vlado Staškevičiaus ir tais pat metais drauge su vyru apsigyveno Pakruojo Ropp'o dvaro vaistinėje. Vyrui, iki savo mirties 1926 m. einant minėtos vaistinės vedėjo pareigas, Viktorija Staškevičienė jam visą laiką talkino. 1928 m. su mažamečiais vaikais Vladu ir Irena apsigyveno Šiauliuose. Čia, be kelių kitų darbų, nekurį laiką dirbo vaistų sandėlyje, kol 1933 m. Švietimo ministerijos buvo paskirta Šiaulių valstybinės bibliotekos vedėja. Tose pareigose dirbo iki 1940 m. sovietų okupacijos. Vėliau dirbo bibliotekininke iki 1944 m., kol karo veiksmų įtakoje pasitraukė į Vakarus. 1950 metais iš britų okupacinės zonos Vokietijoje atvyko į Ameriką pas New Yorke gyvenančią svainio šeimą. Tų pačių metų gale, su abiem savo vaikais ir vaikaičiu Viktoru Laurinavičium, apsigyveno Detroite. 1992 m. vasario 1 d., Viktorija Staškevienė mirė Providence ligoninėje. Giliam nuliūdime paliko sūnų Vladą Staškų, dukrą Ireną Laurinavičienę, vaikaitį Viktorą ir Eleonorą Laurus, provaikaičius Vitą, Mariją ir Bernardą.

Atsisveikinimą Harris laidotuvių namuose pravedė laidotuvių direktorė Yolanda Zaparackienė. Balfo vardu atsisveikino Stasys Garliauskas. Laidotuves tvarkė laidotuvių direktorė Yolanda Zaparackienė.

„ŠVYTURIO" KUOPOS METINIS SUSIRINKIMAS

„Švyturio" jūros šaulių kuopos metinis narių susirinkimas šaukiamas sekmadienį, vasario 23 dieną, 12:30 val. po pietų Šv. Antano parapijos patalpose. Susirinkimo metu bus valdybos bei kontrolės komisijos pranešimai ir valdybos rinkimai. Po rinkimo — vaišės.

SOL. N. ŠČIUKAITĖS KONCERTAS

LB Detroito apylinkės valdyba sekmadienį, vasario 23 d., 12:30 rengia sol. Nijolės Ščiukaitės koncertą Dievo Apvaizdos Kultūros centre. Koncerto auka 8 dol. asmeniui.

LIETUVIŲ FONDO KONCERTAS

Lietuvių fondo rengiamas koncertas, kurį atliks Lietuvos Operos solistai Vaclovas Daunoras, Irena Milkevičiūtė ir muzikas pianistas Robertas Bekonis, įvyks kovo 1 dieną Kultūros centre. Bilietus galima įsigyti iš anksto. Lietuvių fondo įgaliotinis Michigano valstijoje yra Vytas Petrulis.

ŠV. KAZIMIERO MINĖJIMAS

Lietuvos vyčiai, viena iš seniausių veikiančių organizacijų Detroite, savo globėjo Šv. Kazimiero šventę minės kovo 1 dieną Šv. Antano bažnyčioje 10:30 šv. Mišių metu, kuriose giedos parapijos choras, vadovaujamas muz. Stasio Sližio. Po Mišių bus pietūs. Pietų metu kalbės „Carito" atstovė iš Kauno dr. Elba Mačiulionienė, diagnostinio skyriaus vedėja. Bilietus į pietus galima įsigyti pas vyčių kuopų pirmininkus.

KAZIUKO MUGĖ

Detroito „Gabijos" skaučių tunto tuntininkė Viktutė Jankutė-Moss praneša, kad tradicinė Kaziuko mugė šiais metais vyks sekmadienį, kovo 8 dieną, tuoj po šv. Mišių Dievo Apvaizdos Kultūros centre. Bus galima įsigyti įvairių skautų rankdarbių, medžio dirbinių ir papuošalų. Bus proga skaniai pasivaišinti cepelinais, kugeliu, virtiniais ir kitais lietuviškais maisto gaminiais.

Skautų tėvų komitetas organizuoja laimėjimus, kuriems prašoma laimikių. Laimėjimams dovanas prašome įteikti skautų vadovybei ar tėvų komitetui.

VICEPREZIDENTO ĮSPŪDŽIAI APIE LANKYMĄSI PABALTIJO VALSTYBĖSE

JAV viceprezidento Dan Quayle vasario 12 dienos pasikalbėjimas su Pabaltiečių organizacijų vadovais ir radijo bei laikraščių korespondentais apie jo įspūdžius Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje buvo perduotas per „Lietuviškų melodijų" radijo vasario 14 dienos laidoje, o per „Amerikos Balso" radijo valandėlę — vasario 16 dieną. Telefoniniame pasikalbėjime iš Detroito dalyvavo „Amerikos Balso" vedėjas Kazys Gogelis ir „Lietuviškų melodijų" radijo valandėlės vedėjas Algis Zaparackas.

KONCERTAS

Kaip jau anksčiau buvo skelbta, Lietuvių fondo pakviesti solistai iš Lietuvos — Irena Milkevičiūtė ir Vaclovas Daunoras, kartu su pianistu Robertu Bekonu, koncertuos Detroite kovo 1 d., 12:30 val. p.p. Dievo Apvaizdos Kultūros centre.

Lietuvių fondas buvo įsteigtas remti įvairias lietuviškas kultūrines bei švietimo apraiškas išeivijoje. Tuos uždavinius jis ir atlieka jau eilę metų. Vien tik 1991 metais buvo paskirta 300,000 dol. tiems tikslams. Nors mūsų brangi tėvynė Lietuva ir sulaukė nepriklausomybės, tačiau lietuvių gyvenančių užsieniuose veikla nesustoja, ji yra ir toliau reikalinga įvairios finansinės paramos. Detroito lituanistinė mokykla taip pat gauna finansinę paramą iš Lietuvių fondo, gaus ją ir šiais metais. Jūsų dalyvavimas šiame koncerte ne tik įvertins svečius — menininkus iš Lietuvos, bet parodys ir jūsų paramą Lietuvių fondui.

Kviečiame ir laukiame jūsų atsilankymo aukšto lygio koncerte, kokių Detroite nedažnai pasitaiko. Praleiskite sekmadienio popietę gerėdamiesi Lietuvos iškilių menininkų atliekamu koncertu, o mes jus dar pavaišinsime kava ir pyragais.

lm

PREZIDENTO PIRMINIAI RINKIMAI MICHIGANE

Michigano valstijos Respublikonų centrinis komitetas vasario 10 dieną vykusiame specialiame posėdyje priėmė Michigano gubernatoriaus — John Engler pasiūlymą, panaikinantį taisykles dėl pareiškimo partijai priklausomumo 30 dienų prieš rinkimus. Balsuotojas, respublikonų pusėje, nebeturės užpildyti pareiškimo partijai priklausomumo.

Pagal demokratų nuostatus (kurie dabar galioja) balsuotojas demokratų pusėje turės tai padaryti balsavimo dieną. Prezidento pirminiai rinkimai Michigane vyks kovo 17 dieną.

Jonas Urbonas

LEONO PRAPUOLENIO ATSIŠAUKIMAS

„Akiračiai" 1991 metų lapkričio Nr. 10 gana plačiai aprašo lietuvių sukilimą prieš Sovietų Sąjungos okupaciją. Tame numeryje taip pat atkreiptas dėmesys į Leono Prapuolenio trumpą atsišaukimą „Viskas Lietuvai" lyg ir su priekaištu, esą, ten pagarbinama vokiečių kariuomenė ir jos vadas.

Leonas Prapuolenis

Sukilimas yra neeilinis antrojo pasaulinio karo įvykis. Jis drąsiai pademonstravo tautos ryžtą išsivaduoti iš vergijos ir atgauti savo valstybės nepriklausomybę. Dėmesys sukilimui ateityje, tenka tikėtis, didės. Atsišaukimas „Viskas Lietuvai" pagal patariamosios LAF tarybos nuomonę, nebuvo reikalingas, bet ano meto sąlygose suprantamas.

Leonas Prapuolenis buvo vienas iš pagrindinių antisovietinės rezistencijos asmenų. Prieš pat karo pradžią jis buvo sovietinio saugumo išaiškintas ir gaudomas. Jis buvo pasislėpęs Vilijampolėje.

Savaitę prieš karo pradžią įvyko pirmoji masinė Lietuvos šeimų deportacija į Sibiro koncentracijos stovyklas. 1941 metais birželio 15 dieną apie popietę turėjo pravažiuoti pro Kauną prekinis traukinys su deportuojamais kybartiečiais. Jų tarpe buvo Leono motina, sesuo ir pusbroliai. Leonui nebuvo įmanoma pasirodyti Kauno geležinkelio stotyje ir atsisveikinti su savo motina ir kitais šeimos nariais, tai atliko jo draugai.

Tuo pat metu Lietuvoje vyko NKVD teroras. Sovietinis saugumas kartu su vietos komunistais buvo pradėjęs medžioti aktyviuosius gyventojus juos naikinti, atrodo, pagal tam tikrą planą. Tie okupanto teroro veiksmai dar labiau paskatino visą tautą aktyviai jungtis į sukilimo veiksmus. Tad Leonui buvo pagrindo parodyti entuziazmą ir mandagiai padėkoti išvaduotojams. Vėliau pasirodė, kad jie netikri vaduotojai, bet nauji okupantai.

Ketvirtą karo dieną, t.y. trečiadienį, birželio 25 dieną pirmieji vokiečių kariuomenės daliniai laiveliais kėlėsi per Nemuną prie susprogdinto Aleksoto tilto. Kaunas tada jau buvo sukilėlių kontrolėje, tad ginkluoto pasipriešinimo nebuvo. Visuomenės atstovai pasitiko vokiečių karius su duona ir druska ir priedo su vynu. Visi džiūgavo, kad sovietinio teroro pavojus yra praėjęs.

Bet tai buvo neilgas džiaugsmas. Vokiečių vyriausybė jau buvo savo kariuomenę įspėjusi ignoruoti Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą ir su Laikinąja vyriausybe bet kokių ryšių vengti. Ministeris Kazys Škirpa ir užsienio reikalų ministeris Rapolas Skipitis buvo Gestapo uždaryti namų arešte. Vokiečių užsienio ministerijos atstovas dr. Kleist vertė Lietuvos vyriausybės ministerius pakeisti savo titulus iš ministerių į vokiečių civilinės valdžios tarėjus. Gestapo atstovai grasino koncentracijos stovykla, jeigu Laik. vyriausybės nariai nepaklus vokiečių reikalavimams.

Nei LAF, nei Laik. vyriausybė nepabūgo tų grasinimų ir savo tikslų neatsisakė ir titulų nekeitė. Laik. vyriausybė dar neatlaidžiau kėlė Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo klausimą.

Kiek vėliau atsirado lietuvių grupė, kuri skundė netiktai aktyvistus, bet ir Laikinąją vyriausybę vokiečiams kaip demokratus, besižvalgančius į Jungtines Amerikos Valstybes ir į Didžiąją Britaniją. Toks nusistatymas patariamojoj LAF taryboj ir Laikinosios vyriausybės narių daugumoje vyravo.

Nacių draugai net vėliau su Gestapo pagalba ir raginimu bandė nušalinti Laikinąją vyriausybę, bet tas pučas nepavyko. Tebuvo tiktai pakeistas Kauno komendantas.

Po to sekė Laik. vyriausybės ir aktyvistų protesto memorandumai Vokietijos vyriausybei dėl Lietuvos vyriausybės ignoravimo. Leonas Prapuolenis, kaip pirmas pasirašęs memorandumą, buvo ištremtas į Dachau koncentracijos stovyklą Muenchene, Vokietijoje. Laikinosios vyriausybės daugumas įsijungė į antinacinę rezistenciją.

Tad esmėje nei Laikinoji vyriausybė, nei aktyvistai sukilimo idėjų neišdavė, gundymams nepasidavė, grasinimų nepabūgo. Savo tikslų drąsiai siekė antinacinės rezistencinės spaudos pagalba.

Baigiant dera pasakyti, kad Leonas Prapuolenis buvo dinamiškas, aiškaus demokratinio nusistatymo, ryžtingas Lietuvos rezistentas be pataikavimo dvasios sovietiniam ar naciniam okupantui.

Adolfas Damušis

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: 80.00. Foreign countries $90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	$80	$45	$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol)	$90	$50	$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	$45	$30	$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida U.SA. dol.) savaitinis	$50	$30	$25

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. (1-312) 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Kab. (1-312) 735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba **(708)246-6581**
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. E. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p.–7 v.v., antrd. 12:30–3 v.p.p. trečd. uždarytas, ketvd. 1–3 v.p.p., penktd. ir šeštd. 9 v.r.–12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(1-312) 778-6969 arba **(1-312) 489-4441**
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
IŠSIPLĖTUSIŲ KOJŲ VENŲ IR ŽAIZDŲ GYDYMAS
ODOS AUGLIŲ IR KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road.
Tel. (1-312) 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Pirm., antr., penkt. 12-3 v.p.p., ketv. 2-7 v.v.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55 St., Chicago, IL
Tel. (1-312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE McENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 Ir 5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
81 St. Ir Kean Ave., Justice, IL
Tel. (1-312) 565-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
(1-312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

DR. DOMAS LAPKUS
Praktika su
Dr. McElligott Ir Dr. Adams
VIDAUS IR PLAUČIŲ LIGOS
15300 West Ave., Orland Park
708-349-8100
10 W. Martin, Naperville
708-355-8776
Valandos pagal susitarimą
Nakties metu tel.: **708-857-8383**

Kab. tel. (1-312) 585-0348;
Rez. (1-312) 779-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4 6-9; antr. 12-6; penkt 10-12; 1-6

Kab. tel. (1-312) 471-3300;
Rez. (708) 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt. pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
PETER STECY, M.D.
Y. CHRISTOPHER CHIU, M.D.
CESAR J. HERRERA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą
Nauji pacientai priimami ir laukiami!

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (1-312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9066 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4066
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (1-312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (1-312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (1-312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310, Naperville IL 60563
Tel. 1-708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (1-312) 586-3166
Namų (708) 381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6; Šeštadieniais pagal susitarimą

Ar amerikiečiai darbininkai –

TIKRAI TINGINIAI?

Iš tikrųjų, Amerikos darbininkai dirba daug daugiau, negu darbininkai bet kuriuose kituose Vakarų kraštuose. Iš viso pasaulio kraštų, kur renkamos statistikos apie darbininkus, tik japonai dirba daugiau, bet Japonijos sociologai jau yra susirūpinę tokių darbo sąlygų socialine žala tautai. Juliet Schor, Harvard universiteto profesorė, parašiusi knygą *The Overworked American* (išeitų: „Per sunkiai dirbti verčiamas amerikietis") rašo, kad Japonijoje tūkstančiai raštinių tarnautojų „tampa aukomis *karoši* – t.y., mirties nuo persidirbimo", o jų produktyvumas yra žemesnis, negu daugumos pažangių kraštų, iš dalies, kadangi jų darbo valandos per ilgos.

Amerikoje kilo didelis šurmulys, kai Japonijos parlamento narys pavadino amerikiečius tinginiais. Bet „tinginystė" yra reliatyvi sąvoka, rašo Juliet Schor. Amerikos fabrikų darbininkai vidurkiu dirba 320 valandų (arba du mėnesius darbo dienų) ilgiau per metus, negu į juos panašūs darbininkai vakarinėje Vokietijoje ar Prancūzijoje. Be to, ši ekonomistė pastebi, tarp 1969 ir 1987 m. vidutinio amerikiečio darbo valandos pailgėjo 163-mis valandomis per metus; kitaip pasakius, 1987 metais ji/jis išdirbo visą mėnesį darbo dienų daugiau, negu 1969 m. O Japonijos fabrikų darbininkai per metus išdirba šešias savaites darbo dienų daugiau už amerikiečius.

Bet anot Schor, tai jokiu būdu nereiškia, kad amerikiečiams reikia dar prailginti darbo valandas. Jos apskaičiavimu, amerikiečiai jau dabar dirba per daug valandų. Kai įmonės reikalauja vis ilgesnių darbo valandų,nekeldamos algų, jos tik aplinkiniu būdu mažina darbininkų algas. Ir nors žemesnės algos sumažina gamybos kainą, tuo įgalinant amerikietiškas prekes geriau konkuruoti tarptautinėje rinkoje kainų atžvilgiu, ilgalaikėje perspektyvoje tai kenkia vidaus ekonomikai, nes žemesnes algas gaunantys darbininkai mažiau gali pirkti, mažiau taupyti ir mažiau investuoti. O be to, kai dažnai atleidžiami iš darbų ar kai gresia atleidimas, jie nebetenka lojalumo darbdaviams, tampa nepatenkinti savo darbais ir mažėja jų produktyvumas.

Šiandien, rašo Schor, JAV fabrikų darbininkų algos, visą dešimtmetį kritusios, yra žemesnės, negu daugelio Vakarų Europos kraštų. Tad kaip žemai jos turėtų kristi? Ar reikia, kad kainų atžvilgiu amerikietiškos prekės atlaikytų prieš Indiją, Korėją ir Braziliją, klausia Schor. Ar Amerikos darbininkai turėtų tylėdami su tuo sutikti?

Reikia ne algas mažinti ar darbo valandas ilginti, o produktyvumą kelti, o kai darbo valandos per ilgos, produktyvumas krenta. Tarptautinėje rinkoje konkurenciją laimi ne tie kraštai, kuriuose darbininkai dirba ilgas valandas, o tie, kur darbininkai yra produktyvūs. Juliet Schor teigia, jog kapitalistinė sistema yra pilna paskatų ilginti darbo valandas. Šio šimtmečio pradžioje, kai kapitalizmas dar buvo pradinėse stadijose, Europoje ir Amerikoje darbininkai dirbo labai ilgas valandas nežmoniškose, vergiškose sąlygose. Ilgainiui, susiformavusios darbininkų unijos ir socialiniai reformatoriai iškovojo geresnes sąlygas visiems darbininkams. Bet ši kova pasibaigė po II Pasaulinio karo ir unijos neteko savo įtakos.

Šiandien vis daugiau darbininkų yra verčiami dirbti menkai apmokamus darbus arba tegauna tik dalinio laiko ar laikinas tarnybas, kuriose tenka apsieti be apmokamų atostogų, sveikatos apdraudos, bei kitų etatinių darbininkų prievolių. Dabartinė sistema apsunkina darbdavius, kurie norėtų samdyti daugiau darbininkų, vietoj vertę esamus darbininkus nuolat dirbti antvalandžius.

Pagal dabartinę santvarką įmonėms išeina pigiau mokėti net antvalandžius, negu pasamdyti priedinius darbininkus, kuriems reikės mokėti ir sveikatos apdraudą ir Socialinio draudimo mokesčius, jau nekalbant apie naujo darbininko apmokymo išlaidas, jo mažą darbingumą, kol įpranta prie darbo. 1987 m. darbdaviai skyrė 36.2% algų visokioms čia minėtoms apdraudoms apmokėti. Darbininkai apsikentė su ilgomis valandomis, nes daugiau pinigų galėjo parsinešti. Tačiau etatiniai darbininkai, kurių algos nepriklauso nuo valandų, bet kurie dabar jau sudaro 40% visų JAV darbininkų, aplamai dirba ilgesnes valandas, negu valandiniai darbuotojai. Kai kurių sričių darbuotojai dirba panašias valandas, kaip 19-to šimtmečio fabrikų darbininkai. Ligoninių rezidentai gydytojai, investicijų bankininkai, įmonių advokatai, ligoninėse dirbančios gailestingosios seserys reguliariai dirba po 70-80 valandų per savaitę, rašo Juliet Schor.

Už tokias darbo valandas gaunantieji didesnes algas įpranta ir savo algas išleisti visokiems patogumams įsitaisyti. Šiandien vidurkiu amerikiečiai turi dvigubai daugiau asmeniško turto daiktais, negu prieš 40 metų. Jie praleidžia tris-keturis kart tiek valandų pirkdami ne maisto prekes, kiek Vakarų europiečiai. JAV-ėse gyvenami namai yra erdvesni ir prabangesni, negu bet kur kitur pasaulyje.

Bet už tokią prabangą, ypač sumažėjus algoms, amerikiečiai brangiai moka, rašo Schor. Padidėjo skirtumas tarp turtingiausiųjų ir neturtingiausiųjų krašto gyventojų. Pusė gyventojų skundžiasi, kad neturi pakankamai laiko savo šeimoms, ir tai ypač pajunta dirbančios motinos, o vis daugiau dirba iš būtinumo, kai dėl ilgų darbo valandų suiro jų šeimos ir jos liko vienos vaikus auginti ir išlaikyti.

Savo knygoje Juliet Schor konstatuoja: „Materializmas ne tik nepadarė mūsų laimingais, jis net išugdė savitą nepasitenkinimo formą net turtuolių tarpe". Kaip atitaisyti amerikiečių persidirbimą? Kitas ekonomistas, Schor knygos recenzentas, rašo, jog jos pasiūlymai yra kontroversiški. Pavyzdžiui, ji siūlo, kad kiekviena firma iš anksto nustatytų standartines normalias darbo valandas savo etatiniams darbininkams ir viršvalandžius atlygintų apmokamu laisvalaikiu. Ji taip pat ragina, kad valdžia nustatytų visiems darbininkams keturių savaičių apmokamas metines atostogas ir Socialinio draudimo apmokamus šešių mėnesių paliuosavimus nuo darbo sergančių vaikų ar tėvų priežiūrai, su teise grįžti į tą patį darbą.

Schor savo knygoje argumentuoja, jog amerikiečiams yra būtina gauti daugiau apmokamo laiko, kurį galėtų skirti kitų globai ir priežiūrai ar pilietinėms pareigoms atlikti. Šiandien daugelis žmonių neturi laiko rūpinimuisi kitais žmonėmis, visuomenine gerove, rašo ekonomistė Juliet Schor.

a. g.

MES IR JIE – AR TIKTAI MES?

A. SIMUTIS

Kadangi Lietuvos generalinis konsulatas New Yorke pagal savo paskirtį per pusšimtį okupacijos metų gynė Lietuvos piliečių teises Amerikoje, tai ir dabar pagal įprotį mūsų lietuviai ateina su prašymais ginti jų teises ne nuo kokių Amerikos administracinių organų išpuolių, bet nuo Lietuvos valdžios, kuri tariamai leidžianti prieš juos nukreiptus pilietybės įstatymus ir potvarkius, apribojančius okupantų užgrobtų privatinių nuosavybių grąžinimą. Ir be aiškinimų suprantama, kad konsulas atsiduria keblioj padėty. Jam belieka išklausyti skundus ir sutartinai bendromis jėgomis siekti daugumai priimtinų sprendimų užtikrinant, kad Lietuvos valdžia yra labai dėkinga užsieno lietuviams už svarų įnašą į Lietuvos laisvės kovą ir kad jokiu būdu nemano jų išjungti iš Lietuvos ekonominės gerovės atstatymo darbų.

Na, bet leiskime kalbėti skriaudžiamiems ar tariamai nuskriaustiesiems,kaip dalykai atrodo iš jų taško žiūrint.

Prieš okupantą kovojo visa lietuvių tauta. Lietuvoje veikė rezistentai, drąsiai rizikuodami būti įkalintais arba ištremtais į Sibirą. Gelbėdami savo gyvybę atsidūrę svetimose šalyse, tęsė kovą kiekviena proga primindami laisvų šalių valstybininkams apie lietuvių tautai daromą skriaudą. Užsienyje gyvenančių lietuvių pastangų dėka žmogaus teisių pažeidimai okupuotoje tėvynėje greit rado platų atgarsį laisvajame pasaulyje. Už Lietuvos laisvę kovoje dalyvavo visa tauta, nežiūrint kur jos nariai begyventų – pavergtoje tėvynėje, Sibiro ištrėmime ar laisvojo pasaulio šalyse. Mus visus jungė vienas tikslas – Lietuvos laisvė. Kovoje buvome tiktai **mes lietuviai,** nepaisant kur begyventume.

Daugelio nustebimui, kovą laimėjus, atsirado „mes" – Lietuvos lietuviai ir „jie" – užsienio lietuviai.

Spraga tarp „mes" ir „jie" palaipsniui tiek padidėjo, kad Pilietybės įstatymo pirmas straipsnis visiškai išjungė iš Lietuvos gyvenimo užsienio lietuvius, nustatydamas, kad Lietuvos piliečiai yra „asmenys iki 1940.VI.15 turėję Lietuvos pilietybę, jų vaikai ir vaikaičiai, jeigu jie neįgijo kitos valstybės pilietybės". Po beveik pusšimčio metų gyvenimo užsienyje labai mažai beatsiras tokių, kurie darbo ar profesiniais sumetimais nebūtų priėmę gyvenamojo krašto pilietybės. Pavyzdžiui, Amerikoje gydytojas galėjo gauti praktikos teises tik tapęs piliečiu. Okupanto užgrobto turto atgavimo sąlygavimas Lietuvos pilietybe padėtį dar labiau pablogino.

Advokatas Kazimieras Motieka vienam Lietuvos laikraštyje pilietybės įstatymo interpretacijai uždėdamas antraštę „Ar atvers Lietuva duris savo vaikams?" implikuoja, kad durys užsienio lietuviams jau uždarytos. Atsidūręs prieš uždarytas duris Amerikos lietuvis žurnalistas K. Radvila „Laisvojoj Lietuvoje" sušunka: „Štai tau ir ta mano Lietuva".

Ieškant atsakymų į iškilusias problemas, verta pasižvalgyti į panašioj padėty atsidūrusias kitas valstybes, na, ir į praeitį. JAV pilietis rabinas savo laiku persikėlė į Izraelį, parlamento rinkimuose išstatė savo kandidatūrą ir buvo išrinktas. JAV administracijos organai nusprendė, kad jis tuo prarado pilietybę, bet Aukščiausias teismas to nepatvirtino.

Lenkijos prezidento rinkimuose savo kandidatūrą išstatė ir Kanados pilietis lenkas. Nors jis rinkimų ir nelaimėjo, bet jau vien tas faktas, kad jis tą galėjo padaryti,daug pasako. Arba štai neperseniausiai įvykusiuose Bulgarijos prezidento rinkimuose kandidatūrą išstatė bulgaras JAV pilietis. Jis irgi nelaimėjo, bet į rinkimus įnešė daug gyvumo.

Lietuvos gen. konsulate atsilankiusieji primygtinai klausia, ar panašūs dalykai dabar galimi Lietuvoj. Suprantama, kad turėjau atsakyti neigiamai. Dabartinio pilietybės įstatymo akivaizdoje negalima ir svajoti, kad užsienio lietuvių vadai kaip dr. Bobelis ar dr. Bieliauskas būtų galėję išstatyti savo kandidatūras prezidento ar ir parlamento rinkimuose.

Čia ir vėl nauji klausimai. Kodėl po pirmojo pasaulinio karo atsistačiusioji Lietuva tokių skirtumų nedariusi kaip dabar? Tuometinis Amerikos pilietis Leonardas Šimutis 1926 m. grįžta į Lietuvą ir krikščionių demokratų sąrašu išrenkamas į III seimą. Arba štai Amerikos piliečiai Magdalena Avietėnaitė, Bronius Balutis, Petras Daužvardis ir Juozas Kajeckas (Amerikoje gimęs) įsijungia į Lietuvos diplomatinę tarnybą ir užima atsakingus postus. Amerikos pilietybė nebuvo kliūtis iškilti tarnyboje ir užimti aukštus postus. Kodėl dabar primygtinai reikalaujama atsisakyti Amerikos pilietybės bandantiems apsigyventi Lietuvoje, įsigyti nuosavybę ar įsijungti į valstybės atstatymo darbą?

Ginčams aštrėjant vis labiau priekaištaujama, kad Lietuvos valdžia, leisdama užsienio lietuviams nepalankius pilietybės įstatymus ir griežtai juos interpretuodama, prieš juos diskriminuoja. Esą kai 1918 metais atsistačiusioji Lietuva viliojusi Amerikos lietuvius grįžti Lietuvon, tai dabartinės valdžios organai statą įvairiausias kliūtis Lietuvos pilietybei atgauti, nelinkę teisėtiems savininkams grąžinti okupantų atimtą turtą, varžo bet kokios nuosavybės įsigijimą už užsienyje uždirbtus pinigus. Statydami kliūtis laisvojo pasaulio lietuviams grįžti ir įsijungti į Lietuvos ekonominį bei kultūrinį gyvenimą sudaro įspūdį, lyg tai jų būtų bijoma. Ne vienas linkęs įtarti, kad tai stalinizmu nudažyto mąstymo nuosėdos, pagal kurias reikėjo bijoti visko, kas tik ateina iš laisvojo pasaulio.

Ne vienas giliau mąstantis bando suprasti tuos skirtumus, kurie atsirado iš labai skirtingų aplinkybių, kokiomis Lietuva atsistatė po pirmojo ir po antrojo pasaulinio karo. Pirmu atveju karo nusiaubta Lietuva kėlėsi iš pelenų, kurioje įstatymais apsaugotos nuosavybės teisės nebuvo universaliai pažeistos. Tuo tarpu antru atveju net dvi generacijos užaugo sistemoje, kurioje privatinės nuosavybės teisės buvo iš Lietuvos gyventojų atimtos ir niekinamos, privatus verslininkas, jei toks atsirasdavo, buvo smerkiamas ir baudžiamas kaip išnaudotojas, pelnagrobys ir spekuliantas. Liguistai buvo bijoma kontaktų su laisvojo pasaulio lietuviais. Tokioje sistemoje užaugusiam yra visai naturalu, kad visas nejudomas turtas, ar tai būtų ūkis, fabrikas ar kelių šeimų gyvenamas namas, yra valdžios nuosavybė. Tokiu turtu rūpinasi ir jį tvarko ne rūpestingas privatus savininkas, bet valdžios pastatytas biurokratas. Biurokratai, kuriems tokia santvarka buvo patogi, nėra nuo žemės paviršiaus išnykę, jie ir dabar už jos išlikimą patylom kovoja iš pogrindžio visaip dangstydamies.

Tad savaime suprantama, kad tokioj santvarkoj susiformavęs mentalitetas, dargi iš pogrindžio suinteresuotų biurokratų kurstomas ir palaikomas, nėra palankus pripažinimui kieno tai prieš pusšimtį metų buvusių teisių į nuosavybę. Kuo mažiau tokių pripažinimų, tuo laimingesni ekonominės stagnacijos pagrindiniai ramsčiai – tuos turtus valdantieji ir administruojantieji biurokratai. O jeigu prie nuosavybės atgauti bandančių pridėsime tuos, kurie pasiryžę grįžti ir užsienyje uždirbtą kapitalą investuoti į namus, ūkius, fabrikus ir kitokį nekilnojamą turtą, tai susirūpinimas darosi ne juokais didelis. Ne šiaip iš eilinių turistų, bet iš Amerikoje besilankančių deputatų yra tekę nugirsti nuogąstavimų, kad štai sugrįš iš užsienio broliai lietuviai su maišais dolerių, viską išpirks, o mes ir liksim tokiais pat ubagais, kokiais mus padarė okupantas, jėga užmetęs iš Maskvos tvarkomą ūkio sistemą. Baikštuolius bandžiau raminti, kad tokių iš užsienio atvykusių pirkėjų nebus daug, o svarbiausia,namą ar ūkį nusipirkęs jo nesusipakuos į čemodaną ir neišsiveš. Tos nuosavybės buvo ir liks Lietuvoj, o maišais atvežti doleriai padidins taip Lietuvoj reikalingą svetimos valiutos rezervą. Kaip jau minėjau. panašių rūpesčių nebuvo po 1918 m. atsistačiusioj Lietuvoj. Atvirkščiai – užsienio lietuviai buvo pageidaujami ir laukiami.

Vienas gen. konsulate atsilankęs pretendentas į nuosavybės atgavimą taip griežtai nusiteikęs kovai už savo teises, kad prašė jo nevadinti buvusiu savininku, o tiesiog savininku. Anot jo, buvusiuoju savininku vadinamas asmuo, kuris nuosavybę pardavė arba legaliu būdu kam kitam perleido. Jei Lietuvos okupacija buvo nelegali, tai ir okupanto veiksmai buvo nelegalūs. Ūkis iš jo atimtas nelegaliai. Atgavus Lietuvai nepriklausomybę,okupanto nelegalūs veiksmai privalo būti pašalinti, skriauda atitaisyta. Bandžiau jam aiškinti, kad praktiškai vargiai tas būtų įmanoma, nes jo ūkis tikriausiai įjungtas į kokį kolūkį, kurio nebūtų galima išardyti nesugriaunant jo gamybos pajėgumo. Jis sakėsi tą suprantąs, bet kovojąs už principą, kad jo teisė negalinti būti pažeista, kad jam turi būti atlygintą duodant pakaitalą arba kompensaciją. Lietuvoje žmonės vėl turi išmokti gerbti privatinės nuosavybės teises, jei nori įgyvendinti privatizaciją ir būti įjungtais į laisvos rinkos tvarkomą laisvojo pasaulio ekonominę sistemą.

Anot jo, dabartinė Lietuvos valdžia, išsisukinėdama pripažinti jo teisę į ūkį, elgiasi lyg ji pripažintų okupanto veiksmus teisėtais. Nustatinėjimas terminų pretenzijoms pareikšti į okupanto neteisėtai išplėštą nuosavybę arba reikalavimas keltis į atgautą ūkį ir ten ūkininkauti esąs grubus jo nuosavybės teisių pažeidimas. Jei praleidau patylom neteisėtai nustatytą terminą pretenzijoms pareikšti, tai kam tas mano ūkis teks – veikiausiai Lietuvos valdžiai. Vadinas, valdžia tęs tą pačią Maskvos politiką – iš manęs neteisėtai atimtas ūkis yra valdžios nuosavybė. Anot jo, sava valdžia pakeitė iš Maskvos atėjusių plėšikų valdžią, kuri nelinkusi grąžinti teisėtiems savininkams iš okupantų paveldėtą grobį. Argumentacija esanti panaši į 1940 metais Lietuvon įsiveržusių Berlyno plėšikų argumentaciją, kurie teigė, kad grobį jie atėmė iš Maskvos plėšikų, o ne iš kokių buvusių savininkų. Trumpa kelerių metų okupacija neleido jiems savo planų įgyvendinti – perleisti Lietuvos nekilnojamą turtą nacių gauleiteriams.

Kaip jau minėjau, 1918-1940 metų laikotarpyje Lietuva užsienio lietuvių ne tik nebijojo, bet juos viliojo lengvindama Lietuvoj įsikurti, steigiant biznius ar įsigyjant nuosavybes. Amerikos lietuviui gauti Lietuvos pasą užteko turėti gimimo metriką ar bet kokį kilmės iš Lietuvos įrodymą. Pasų prašymai į naujai atidarytus Lietuvos konsulatus kasdien plaukė šimtais. Vieni juos išsiiminėjo apsilankymui Lietuvoje, kiti – persikėlimui su šeimomis nuolatiniam apsigyvenimui. Amerikoje gimusieji šeimos nariai keliavo kaip Lietuvos piliečiai. Toks baubas kaip dviguba pilietybė tada dar neegzistavo, bent Lietuvoje jo nebuvo bijoma. Amerikos lietuvių antplūdis Lietuvoje buvo nemažas. Greitą Lietuvos ekonominį atkūrimą ir tos „kaimiečių tautos" atsparumą dvarponiams lenkams mūsų šimtmečių sąjungininkai aiškino dideliu Amerikos lietuvių ekonominiu ir kultūriniu įnašu į Lietuvos atstatymą.

Štai keletas nuostatų, lengvinančių anais laikais Amerikos lietuviams apsigyventi ir įsikurti Lietuvoje.

1928 m. Konstitucijos 10-jam straipsnyje sakoma: „Lietuvos pilietis tačiau nepraranda savo pilietybės teisių, patapęs

(Nukelta į 4 psl.)

SVEČIAS NEBUVĖLIS

ANDRIUS NORIMAS

Romanas

72

— Palauk, Maiki... Aš žinau, kad tu tiki tuo, ką tau pripūtė komunistėliai. Ar tu žinai, kad visi jie svajoja apie tokius laikus, kada nebebus jokių nuosavybių?

— You mean, property? Je, ir knygose taip rašo!

— Taigi... Ir aš žinau, kad rašo. Jie skelbia, kad viskas bus valdiška ir žmonės nieko nuosavo neturės. Kai komunizmas jau visiškai įsigalės, tai nebebus ir pinigų, nes, sako, kad viską be jų bus galima gauti laisvai ir lygiomis teisėmis naudotis.

— O kaip be pinigų mažna?

— Komunistai sako, jog pinigai nebus reikalingi. Bus taip, kaip ir dabar jau iš dalies yra kolūkiuose! Už darbą dabar labai mažai mokama pinigais, nes atlyginama tiktai grūdais. O išsivysčius jų vadinamajam „rojui" bus šitaip: kai tau prireiks marškinių, kurie juk susinešioja, suplyšta ir susipurvina, tai tu eini į bendrą komūnos sandėlį, kuriame yra visokio turto reikalingo piliečiams ir prašai: „Išduokite man naujus ir švarius marškinius".

Kiti užeigos lankytojai klausosi prie ko čia Vilainis prives. Vienas jų neišlaiko neįterpęs pastabos.

— Ne! Taip paprastai nebus! Pirmiau turėsi parašyti prašymą – kodėl, kokiam tikslui, kada ir kokie marškiniai tau reikalingi, kur ir kaip sunešiojai senus, užpildysi ilgiausią anketą, kurioje turėsi parodyti savo beveik visą biografiją... Praeis mėnuo, gal ir kitas, kol tavo prašymas bus patenkintas, o dažniausia atmestas dėl menkos priežasties...

— Žinoma, bolševikinėje praktikoje greičiausia taip ir bus, bet aš noriu tik pabrėžti ką teigia komunizmo teorija. O ji, žinoma, sako, jog naujus marškinius tučtuojau gausi. Lygiai tokiu pat būdu išgausi iš bendrojo sandėlio ir visus kitus gyvenime reikalingus daiktus – apsirengimo, apavo, namų apyvokos daiktų, rašomosios medžiagos, duonos, mėsos, antklodės, pagalvės, kepurės ar nosinės. Sudėvėjai – ir gauni tuoj pat pakeitimui kitą, nieko už tai nemokėdamas.

Maikio balse šalta ironija.

— Tai tik kokie džiokai! Kaip žmogus gali gyvent be savo šiūšių ar be kouto? Kožnas vienas turi ne vienus, ale net kelis! Aš savo šiūšių niekam kitam neduosiu, ba jie gal ir nefitys! Ir Rosijoj visi tur savo daiktus.

— Tu galvoji kaip koks buržujus, o komunoje gyvenant nieko savo neturėsi! Tai va, koks bus ten rojus... Ar norėsi jame gyventi?

— Šiūr, kad tokiam nenorėsiu, ba turėsiu savo locną!

— Žinoma, savi marškiniai arčiau kūno. Taip juk ir patarlė sako, ar ne? Ar tau patiktų kiekvieną kartą skolintis iš valdžios marškinius, kaklaraištį ar batus? Aišku ne! Kiekvienas turime sau tinkamus marškinius, drabužius, avalynę, lagaminą. Po to, žinoma, kiekvienas turi turėti ir nuosavą lovą, ar ne?

— Nu je, šiūr!

— Gyventi juk geriau atskirame kambaryje, ar ne? Palauk, man rodos, kad pats juk gyveni savo nuosavame name! Ar taip, Maiki?

— Je, turiu savo auzą.

— Tai blogai, vyruti! Tu esi tikras buržujus! Ir „karą" turi! Tai yra automobilį! Juk tikras proletaras neturi viso to turėti! Sovietuose to nėra! Ir jeigu, neduok Dieve, čia kada nors būtų bolševikų valdžia, tai tave apšauktų kapitalistu! Namą konfiskuotų, „karą" atiduotų naudotis valdžios žmonėms, komisarams, o tave patį pakartų!

Maikis smarkiai purto galvą.

— O, no!.. Ašai savo prakaitu užsidirbau dolerius ir už juos nusipirkau auzą ir karą! Nieks iš manęs negal atimti!

Dabar jau visi lankytojai sykiu su Baltučiu ima šaukti, kad Lietuvoje vienam iš jų atėmė namus, kitam – sklypą su daržais, trečiam visą ūkį bolševikai įjungė į kolchozą.

— Koks iš tavęs proletaras!

— Tu niekad negalėsi įsiteikti komunistams!

— Tave tuoj sušaudytų!

Bet kietasprandis Maikis nepasiduoda. Jo sielos gilumoje tvirtas įsitikinimas, kad šie visi žmonės yra pabėgę iš Lietuvos ką nors blogo padarę, nes kur yra darbo žmonių valdžia, ten gera gyventi. O čia jie jam dabar meluoja ir seka įvairias pasakėles apie komunistų nemokėjimą tvarkytis ir apie teoretinius svaičiojimus apie niekad neįvyksiančius įsivaizduojamus laikus.

— No! Aš nemisliju!

Stepas nugeria alaus. Nuo to laiko, kai pasirodė slaptingasis automobilistas jis ėmė dar labiau degti neapykanta suvedžiojusiems jį maskolberniams. Prislenka arčiau amerikiečio lietuvio ir ramesniu įtikinamesniu balsu dėsto iš naujo.

— Žiūrėk, Maiki... Aš pats tik ką dabar iš Lietuvos. Tu jau žinai. Aš tau nemeluosiu! Savo kailiu patyriau! Juk buvau toks pat, kaip ir pats – viskuo aklai tikėjau, ką skelbė komunistai. Bet mano akys atsidarė! Ir atsidarė dar ten, jų rojuje! Supranti, ar ne? Aš pamačiau, kad nieko iš to jų komunizmo nebus! Jie tik nori visą pasaulį pavergti ir sau pasiglemžti turtus. Tada keli jų valdžios žmonės tikrai gyvens karališkai, o milijonai jiems dirbs! Kaip buvo prie caro, taip pasiliko dabar ir bus vėliau! Tik dabar kiti žmonės valdžioje...

(Bus daugiau)

KUR KONCENTRUOJASI SOSTINĖS LIETUVIAI

Reportažas iš JAV Kongreso bibliotekos rūmų (1)

Šiuo metu lietuviai Washingtone susibūrę trijose įstaigose: Amerikos Balse, kur šiuo metu lietuvių redakcija turi 11 etatų; Lietuvos ambasadoje, kur dabar už palyginus nedidelį atlyginimą ar veltui dirba apie 10 tarnautojų, ir JAV Kongreso bibliotekoje. Savo laiku ten dirbo nemažas būrys lietuvių mokslininkų, rašytojų ir kitų profesijų žmonių, o šiuo metu darbuojasi apie 10 jaunesnės kartos lietuvių. Apie Lietuvos ambasadą Washingtone du reportažus jau paskelbiau. Dabar tęsiu ciklą toliau.

JAV Kongreso bibliotekoje, iš anksto susitaręs su ten dirbančiomis Daiva Barzdukiene, Felicija Giedryte-Kolp, Rūta Penkiūniene ir Vėjūne Svotelyte, apsilankiau vasario 6 d. Pirmiausia pateikiu kiek pagrindinės informacijos, pasinaudodamas praėjusiais metais dienraštyje „Washington Post" paskelbtu straipsniu.

JAV Kongreso biblioteka įsikūrusi trijuose didžiuliuose pastatuose Kapitolio aukštumoje. Ją sudaro Thomas Jefferson, John Adams ir James Madison vardo rūmų ansamblis prie Independence St. — vienos iš pagrindinių sostinės gatvių Kapitolio pašonėje — užimantis 64.6 akrų žemės plotą.

Pirmiausia, 1897 m., buvo pastatyti Thomas Jefferson vardo renesanso stiliaus rūmai, išpuošti paveikalais bei skulptūromis. Pasak dienraščio „Washington Post", rūmuose esančios marmuro salės, galerijos ir skaitymo patalpos — tai paminklas architekto norui, kad biblioteka nebūtų tik knygų kolekcijos vieta, bet kartu literatūros, mokslo ir meno muziejus. Elegantiškos skaitymo patalpos su 160 pėdų aukštyje esančiu kupolu ir išdėstytais ąžuoliniais stalais skaitymui — tai viena iš moderniosios civilizacijos didžiųjų šventovių. Ši patalpa vykdant atnaujinimo projektą, per trejus metus lankytojams buvo uždaryta ir oficialus jos atidarymas po restauravimo darbų įvyko 1991 m. birželio 3 d.

Į rytus nuo Jefferson esantys Adams vardo rūmai pastatyti II-jo pasaulinio karo išvakarėse — 1939 m. knygoms sandėliuoti. Šiais laikais ten talpinama ir Kongreso bibliotekos turimos moderniosios technikos atsargos.

J. Madison vardo didžiuliai modernūs rūmai pastatyti 1980 m. į pietus nuo Jefferson rūmų, kitoje Independence gatvės pusėje. Šis pastatas, numatytas vis didėjančiai knygų ir periodikos kolekcijai patalpinti, yra pagrindinis Kongreso bibliotekos administracijos centras su daugybe įstaigų, didžiule teisės biblioteka, kurioje, berods, Europos teisės skyriuje tebedirba ir aštuntajame dešimtmetyje iš Lietuvos su šeima pabėgęs teisininkas Zigmas Butkus. Šalia autorinės teisės (Copyright) įstaigos, šiuose rūmuose įsikūrusi ir Kongreso Tyrinėjimo tarnyba. Tai bibliotekos šaka, kuri vykdo pradinę ir kartu pagrindinę Kongreso bibliotekos paskirtį — ieško ir teikia Kongresui reikalingą visokią informaciją.

Kongreso bibliotekos rinkiniuose yra netoli 100 milijonų vienetų, kuriems sutalpinti naudojamos lentynos iš viso sudaro 532 mylias. Vien knygų, parašytų 470 kalbų, sutelkta daugiau negu 20 milijonų. Lietuviškas knygas anksčiau aprašinėdavo ir kataloguodavo čia dirbęs poetas Alfonsas Nyka-Niliūnas. Jam pasitraukus pensijon, tą uždavinį atlieka nuo 1971 m. bibliotekoje dirbanti Vėjūnė Svotelytė. Kongreso biblioteka turi didžiausią pasaulyje žemėlapių bei atlasų kolekciją, daugiau negu 4 milijonus vienetų, Kai kurie iš jų siekia šeštąjį šimtmetį. Turi surinkusi daugiau negu 14 milijonų įvairių dokumentų nuospaudų bei foto kopijų, apie 7 milijonus įvairių gaidų.

Vienos normalios darbo dienos laikotarpiu bibliotekos personalas aprašo ir sukataloguoja apie 730 knygų. Autorinės teisės (Copyright) įstaiga atsako į maždaug du tūkstančius telefoninių pasiteiravimų ir daugiau negu 2,000 Kongreso paklausimų, ieškant reikiamos informacijos. Kongreso bibliotekoje Washingtone ir jos skyriuose Egipto Kaire, Indonezijos Jakartoje, Maskvoje bei kitur dirba 4,500 tarnautojų. Mokesčių mokėtojams Kongreso bibliotekos išlaikymas kainuoja 1.2 milijonų dolerių per metus. Per metus iš viso pasaulio ją aplanko daugiau negu milijonas žmonių.

Kadangi visi treji rūmai Washingtone yra perpildyti, Kongreso biblioteka taip pat turi atsarginius sandėlius Landoverio karinės aviacijos bazėje, Ohio valstijoje ir po Pennsylvanijos kalnais.

Iš anksto susitaręs su bibliotekos tarnautoja Daiva Barzdukiene, vasario 6 d. popietę požeminiu traukiniu nuvažiavau į Kapitolio aukštumą, kur rikiuojasi Kongreso bibliotekos rūmų ansamblis. Išlipus South Capitol Metro stotyje ir laiptais iš požemio pakilus į viršų, kairėje pusėje prieš akis išsitiesė iš daugelio vietų matomas JAV Kapitolio kupolas, o čia pat dešinėje pusėje Kongreso bibliotekos Madisono vardo rūmai, kuriuose dabar dirba ir lietuviai tarnautojai.

Iš Independence gatvės per pagrindines duris įėjus į Madison vardo rūmus, tuojau, kaip ir Amerikos Balso rūmuose, pasirodė, kad čia yra įvairių tautų mišinys, nes girdėjau kalbant visokiomis kalbomis, o visi skirtingai kalbantys interesantai su bibliotekos pareigūnais susikalba angliškai.

Besišakojančiuose Madisono rūmų koridoriuose matėsi išstatytos parodos. Viena iš jų, dešiniajame koridoriuje, pavadinta „Press for the Freedom — Spauda kovoje už laisvę" su antrine antrašte „privedusi prie Sovietų Sąjungos subyrėjimo", atkreipė mano dėmesį. Koridoriaus sienose iškabintos Lietuvos, Latvijos, Estijos ir buv. Sovietų Sąjungos valstybinės vėliavos. Šalia vėliavų po stiklu įrėminti kabo rusų disidentų leisti įvairūs leidiniai bei laikraščiai, o šalia rusiškų ir trys lietuviško laikraščio „Vasario 16" egzemplioriai gražiai įrėminti. Toji paroda šiuo metu išstatyta bibliotekoje, kurią metų laikotarpiu aplanko apie milijonas žmonių. Vėliau iš čia dirbančių lietuvaičių sužinojau, kad tą parodą suorganizavo amerikietis Kongreso bibliotekos pareigūnas Eric Johnson, savo laiku Leningrado universitete studijavęs rusų kalbą, lankęsis Pabaltijo valstybėse ir jas pamilęs.

Vl. Rmjs.

Ingrida Bublienė su adv. Antanu Bartusevičium Lietuvos parlamento rūmuose diskutuoja Lietuvos Parodų rūmų išasugojimą savo paskirčiai. Lietuvos vyriausybė privatizaciją laikinai sustabdė.

KĄ NAUJO PATEIKS LIETUVIŲ OPERA ŠIAIS METAIS

J. KONČIUS

Tai yra klausimas, kuriam atsaką Lietuvių operos valdyba ir jos muzikos vadovas Alvydas Vasaitis turi surasti kiekvieno sezono pradžioje. Prieš parenkant vieną ar kitą veikalą, turi būti nuodugniai apsvarstytos visos galimybės bei sprendimą nulemiantys veiksniai: reikia atkreipti dėmesį į visuomenės pageidavimus, kad neapvylus jų lūkesčių, o taip pat, kad pasirinktas veikalas būtų įmanomas pastatyti prie esamų sąlygų ir finansinių išteklių. Paskutinis faktorius neretai turi lemiamos reikšmės muzikinio veikalo pasirinkimui.

Lietuvių opera didžiuojasi savo nuolatiniais rėmėjais, o taip pat yra dėkinga ir visiems, kurie taip gausiai atsiliepia vajaus metu paimdami ir išplatindami laimėjimų bilietėlius. Be savo dosnių rėmėjų Lietuvių opera nebūtų pajėgusi tęsti lietuvių kultūros puoselėjimo darbo trisdešimt penkerius metus.

Šiais metais Lietuvių opera pasiryžo pateikti muzikos mėgėjams didingą Giuseppi Verdi operą „Otello". Tad šalia kitų lietuvių visuomenės pamėgtų ir jau matytų Verdi operų, kaip „Rigoletto", „Traviata", „Aida", „Trubadūras" ir keletos kitų, šiais metais statytų Verdi operų repertuarą dar papildys ir ši plataus masto opera „Otello".

Vien savo pajėgomis vargu ar Lietuvių opera būtų užsimojusi be talkininkų iš Lietuvos statyti ši monumentalų veikalą. Profesionalų dainininkų sudėtis, kuri atvyks iš Lietuvos į šios operos pastatymą, ir nulėmė šio sezono operos pasirinkimą. Kaip pereitais metais, šiemet irgi Lietuvos Opera talkininkaus šios didingos operos pastatymui. Atvykstančių solistų ir darbuotojų mūsų visuomenei pristatyti vargu ar bereikia, jie lietuvių visuomenei yra gerai pažįstami ir mielai laukiami. Su malonumu prisimename melodingai skambėjusias pereitų metų operos „Lietuviai" arijas, atliktas svečių solistų. Prisimename ir režisūrą, sujungusią scenos dalyvius į darnų vienetą. Reikia pastebėti, kad šių metų pastatymus taip pat režisuos daug komplimentų ne veltui pelnęs Eligijus Domarkas. Kartu atvyksta iš Lietuvos ir muzikas Vytautas Viržonis, kuris su muziku Alvydu Vasaičiu galutinai paruošė scenai, o taip pat dirigavo ir vieną iš operos „Lietuviai" spektaklių.

Šių metų operoje vėl girdėsime Virgilijų Noreiką, jis atliks Otello partiją. Irena Milkevičiūtė dainuos Desdemonos rolę. Arvydą Markauską matysime Jago rolėje, o Casio rolėje pirmą kartą išvysime ir girdėsime Zenoną Žemaitį, šiuo metu dainuojantį Weimaro Operoje, Vokietijoje. Iš mūsiškių šioje operoje dalyvaus solistai Audronė Gaižiūnienė, Jonas Vaznelis, Bronius Maciukevičius, Vaclovas Momkus ir Julius Savrimas.

Choras taip pat tikisi sulaukti kai kuriems balsams pastiprinimo iš Lietuvos. Reikia pastebėti, jog nuo pat Lietuvių operos įsisteigimo choras buvo visų statytų operų pažiba. Paskutiniais metais vienam kitam iš veteranų apleidžiant jo eiles, jau prireikia pasikviesti ir talkininkų. Tačiau choro branduolys nuovargio žymių dar nerodo. O įtraukdami kasmet vieną kitą jaunesnį dainininką-dainininkę į savo gretas, to Lietuvių operos bičiuliai labiausiai jiems ir linki, o iš kitos pusės, būtų gražu, kad ir visi Lietuvių operai gero linkintys pamėgintų atrasti bent vieną galintį ar galinčią dainuoti ir paragintų įsijungti į Lietuvių operos choro eiles, tada ir talkininkų iš Lietuvos mažiau bereikėtų kviesti ir dar ilgus metus Lietuvių opera galėtų gyvuoti.

Dekoracijos ir rūbai šiemet bus Stivanello Costume Co. iš New Yorko. Šios kompanijos skoningas dekoracijas ir rūbus jau esame matę ne vienoje iš anksčiau statytų operų.

Kaip matome, šio sezono operos paruošiamieji darbai sklandžiai eina pirmyn. Lietuvių operos valdyba, kuriai šiais metais pirmininkauja Vytautas Radžius, o jam darniai talkininkauja valdybos nariai Jonė Bobinienė, Eglė Rūkštelytė-Sundstrom, Vytautas Aukštuolis, Jonas Mockaitis. Algis Putrius ir Jurgis Vidžiūnas. Iki operos premjeros yra likę nepilnai trys mėnesiai ir jau būtų pats laikas pasižymėti operos „Otello" spektaklių datas, kad nesusidarytų nereikalingų konfliktų su kitais renginiais. Be to, atokiau nuo Chicagos gyvenantiems Lietuvių operos bičiuliams pravartu iš anksto žinoti spektaklių datas ir numatyti išvyką į lietuvių sostinę.

Operos „Otello" premjera įvyks sekmadienį, balandžio 26 d. Mortono aukštesniosios mokyklos auditorijoje, 2223 So. Austin Blvd., Cicero, priemiestyje. Kitas spektaklis bus šeštadienį, gegužės 2 dieną.

Lietuvių operos vadovybė tikisi sulaukti gausaus į abu spektaklius dalyvių atsilankymo, o taip pat prašo juos pareklamuoti ir kviesti į juos savo artimuosius bei pažįstamus, kurie Chicagoje gal tik retomis progomis teapsilanko. Tai suteiks jiems gerą progą pasisvečiuoti lietuviškoje Chicagoje ir tuo pačiu pasigėrėti puikiais Lietuvių operos „Otello" pastatymais.

Saugokis tuštybės ir puikybės. Nors turėtumei visą senųjų išmintį ir supratimą, jeigu tau truks nuolankumo, tau truks visko ir būsi labiausiai niekinamas žmogus žemėje.

Konfucijus

JIE IR MES

(Atkelta iš 3 psl.)

kurio Amerikos krašto piliečiu, jei atlieka tam tikras įstatymu nurodytas pareigas".

Vidaus reikalų ministeriia 1937 m. balandžio 15 dieną išsiuntinėjo Lietuvos apskričių viršininkams aplinkraštį Nr. 50745 „Lietuvos vidaus pasų davimas Amerikos kraštų piliečiams", kuriame taip sakoma: „Ministrų kabineto 1937 m. sausio mėn. 26 d. išaiškinimu, Lietuvos pilietis, tapęs kurio Amerikos krašto piliečiu, nenustoja Lietuvos pilietybės. Todėl, sekant šį išaiškinimą, tais atvejais, kai Lietuvos pilietis, tapęs kurio Amerikos krašto piliečiu ir vėliau apsigyvenęs Lietuvoje, prašo duoti jam Lietuvos pasą, jo prašymą reikia patenkinti pagal Vidaus pasams duoti taisykles, pažymint, kad duotas pasas einant Lietuvos Konstitucijos str. 10".

Apie dvigubą pilietybę 1938 m. Konstitucijos 13 straipsnis taip sako: „Įstatymo nustatytais atvejais pilietis, turėdamas svetimą pilietybę, gali ir nenustoti Lietuvos pilietybės".

Į Lietuvos generalinį konsulatą New Yorke atplaukę šiam straipsnyje apžvelgti atvejai yra būdingas atspindys daugumos Amerikos lietuvių nuotaikų. Paskubom priimti pilietybės ir nuosavybių grąžinimo įstatymai turės keistis ir neabejotinai keisis privatinės nuosavybės teisių respektavimo kryptimi.

Lietuvos atstatymas be užsienio kapitalų investacijos nebus įmanomas. Bet tas kapitalas neskubės Lietuvon, kol nebus įsitikinta jo saugumu. Sąlyginis pripažinimas nuosavybės teisių į sovietinių okupantų konfiskuotą turtą ir to pripažinimo tamprus surišimas su pilietybe pasitikėjimo nekelia.

Vis tik užsienio lietuviai tiki į sudarymą palankesnių sąlygų po pasaulį išblaškytiems tėvynainiams įsijungti į mums visiems rūpimos Tėvynės ekonominės gerovės atstatymą. To reiklauja mūsų tautos ir valstybės interesai.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- MLS. Kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir Parduodame Namus,
- Apartmentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaida.

ŠIMAITIS REALTY
Viktoras Šimaitis
Irena Blinstrubienė
Nuosavybių pardavimas. INCOME TAX
5953 S. Kedzie Ave.
Tel. 436-7878

Parduodami Lido Beach Sarasota, FL du „duplex" namai po 2 bt. su įrengimais; ½ bloko nuo jūros. Kreiptis:
Tel. 508-754-1492

Century 21 KMIECIK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.
DANUTĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į Danutę Mayer. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. Įkainavimas veltui.

U.S. SAVINGS BONDS
THE GREAT AMERICAN INVESTMENT

REAL ESTATE

MLS
BELL-BACE REALTORS
J. BACEVICIUS
6529 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60629
(312) 778-2233
INCOME TAX — INSURANCE
- Namų pirkimas ir pardavimas
- MLS kompiuterių ir FAX pagalba
- Veltui namų įvertinimas
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- Visi agentai kalba lietuviškai
- Nuolaida pensininkams

Century 21 REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100
MLS
BALYS BUDRAITIS
Asmeniškai patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite BUDRAIČIUI
Bus. 312-585-6100, res. 312-778-3971

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING
Tel. 376-1882 ar 376-5996
10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Stret
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMA
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

„ATLAIDAI — Lithuanian Pilgrimages" — Loyolos Universiteto leidyklos išleista Romo Požerskio fotografijų knyga apie atlaidus ok. Lietuvoje. Knygai įžangas parašė Mykolas Drunga, Česlovas Grincevičius, Laima Skeivienė ir Algimantas Kezys. Išleista dviem kalbom — angliškai ir lietuviškai. Verta turėti sau ir padovanoti kitam, ypač svetimtaučiui. Gaunama „Drauge", kaina su persiuntimu 27 dol. Illinois gyventojai dar prideda 2 dol. valstijos mokesčio.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

Tremtinė — tai vienas paveikslas iš labai puošnios dail. POVILO PUZINO monografijos, kuri yra didelio formato ir talpina net 28 spalvotas reprodukcijas. Kartu ir XX amžiaus Madoną, apdovanotas aukščiausia premija tarptautiniame madonų festivalyje Los Angeles, Calif. ir Grand National Award Amerikos dailiniikų profesinėje sąjungoje Ne·· Yorke. Puiki dovana ir tinka bent kuriomis progomis įteikti bet kam svetimtaučiui ar lietuviui. Kaina su persiuntimu 27 dol. Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 West 63rd Street,
Chicago, IL 60629
Illinois gyventojai dar prideda $1.50 valstijos mokesčio.

LENKIJOS LIETUVIŲ „AUŠRA"

KAZYS BARONAS

Mūsų korespondentas Europoje

Keletą kartų minėjau sunkų lietuviško švietimo darbą Suvalkų trikampyje, mūsų kalbos žeminimą, neleidžiant jos naudoti gatvėje, viešose įstaigose, neleidžiant net motinai su mažamečiu savo vaiku ir tai dar nemokančiu lenkiškai, kalbėti motinos kalba, nutraukiant iškeltas lietuviškas vėliavas, užrašus ir t.t.

Iš kieno pusės padaryti pirmi žingsniai šių nesusipratimų ir nesantaikos sureguliavimui — sunku pasakyti. Tačiau atrodo, kad Suvalkų trikampyje pradedama eiti kiek tiesesniu keliu. Lapkričio mėn. mėnraštis „Aušra" rašo, kad Varšuvoje su Lenkijos respublikos švietimo viceministeriu prof. A. Janovskiu susitiko dr. Br. Makauskas ir J. S. Paransevičius. Posėdyje — pasikalbėjime taip pat dalyvavo bendrojo lavinimo departamento direktorius M. Savicki ir ministerijos tarnautoja M. Brondarek. Pagrindinis susitikimo reikalavimas yra spalio mėn. „Aušros" laidoje. Pasistengsiu pagrindinius išvardinti: Lenkijos teritorijoje veikia 5 mokyklos lietuvių dėstomąja kalba — Punske, Pristavonyse, Navinykuose, Vidugiriuose ir Vaitakiemyje, visos Punsko valsč. Jas lanko apie 470 moksleivių. Punsko bendrojo lavinimo licėjuje yra 131 mokinys, Punsko vaikų darželyje yra trys grupės su 58 auklėtiniais. Seinų valsč. Krasnavo ir Krasnagrūdos mokyklose lietuvių dėstomoji kalba yra tik žemesnėse klasėse, tuo tarpu vyresnėse klasėse lietuvių kalba tik papildomas dalykas. Lietuvių kalbos papildomo dalyko sąlygomis mokoma dar penkiose pradinėse mokyklose — Seinų pirmoje ir antroje, Smalėnuose, Suvalkuose. Mokyklų patalpos buvo tinkamos tik Punske. Mokytojų — kadrų trūkumas jaučiamas, Vaitakiemyje, Pristavonyse, Punsko pradinėje, nėra ten nė vieno lietuvių kalbos specialisto, kitų pajėgių mokytojų dėstyti lietuvių kalbą. Tad kokie buvo lietuvių reikalavimai? Atrodo, kad jie grindžiami Šalčininkų, Eišiškių, Nemenčinės ir kt. Lietuvos vietovių sulenkintų „tuteišų reikalavimais, nes reikalaujama nustatyti formalius mokyklų vardus dviem kalbomis, parengti dvikalbes iškabas ir antspaudus, parūpinti visų tipų mokyklinių pažymėjimų dvikalbius blankus, surasti lėšų naujų mokyklų statybai, skirti pradinių mokyklų ir licėjaus mokymo planuose po 1-2 [illegible] nokas Lietuvos istorijai, išleisti naujus lietuviškus vadovėlius ir t.t.

„Aušra" praneša, kad susitikimas buvo darbinis, užtruko beveik dvi valandas. Lenkijos švietimo vicemin. pažadėjo iki gruodžio 15 d. susitarti su Suvalkų kuratoriumi ir įdarbinti už lietuvišką švietimą atsakingą darbuotoją vizitatoriaus pareigose. Jis sutiko, kad prie lietuviškų mokyklų būtų dvikalbės iškabos, mokyklos vartotų dvikalbius antspaudus. Nauji pažymėjimai bus išduodami jau šių metų mokslo pabaigoje. Susitarta ir dėl vadovėlių lietuvių kalba numatant taip pat išleisti universalų vadovėlį — Lietuvos istorijos, geografijos ir Lietuvių literatūros antologiją. Finansuos Lenkijos ministerija. Lietuvoje leisti vadovėliai turi būti Lenkijos švietimo ministerijos patvirtinti. Vicemin. atsisakė imtis bent kokios atsakomybės ir įsipareigojimų dėl naujų mokyklų statybos Vidugiriuose ir Seinuose. Lenkijos finansinė krizė dabartiniu metu neleidžia apie tai net pagalvoti. Buvo paliestas Punsko trijų mokyklų — licėjaus, pradinės ir profesinės žemės ūkio dirbančių bendrose patalpose teisinis statusas. Dabartinė padėtis labai palanki konfliktų likimui (lenkų-lietuvių?).

Pasirodo, kad spalio 25 Punsko mokykloje įvyko Lietuvos ir Lenkijos švietimo atstovų susitikimas. Jame dalyvavo Lietuvos mokytojų profsąjungos atstovai, Lenkijos mokytojų „Solidarumo" nariai. Lietuvos atstovė pasakojo (ji kalbėjo lietuviškai, vertimas lenkiškai), kaip puikiai yra aprūpintos tautinės mažumos Lietuvoje, apie geras švietimo sąlygos, naujų mokyklų steigimą. Ji kartu paaiškino (kodėl neįrašyta pavardė?), kad buvo atleistos rajonų tarybos, kurios aktyviai rėmė sukilimą, nesvarbu, kokia buvo tautinė sudėtis.

O kodėl ir už ką atleidžiami lietuvių tautybės auklėtojai? Štai Renatos Šabalai pareiškimas: „Gavau pareiškimą, kad esu atleista iš darbo. Tai nenuostabu, nes Lenkijos ekonominė padėtis yra labai sunki. Tačiau priežastis, dėl kurios mane atleido iš darbo, yra šokiruojanti ir labai skriaudžianti. 1990 m. rugsėjo 1 d. pradėjau dirbti pagal išsilavinimą katalikiškoje vaikų globos draugijoje Suvalkuose. Šiuo metu neakivaizdiniu būdu studijuoju Balstogėje (Varšuvos u-to filialė). Esu ikimokyklinio auklėjimo IV kurso studentė. Dirbti su likimo nuskriaustais vaikais man labai patinka. Turiu tam pašaukimą ir noriu aukotis tokiems vaikams.

Š.m. rudenį (t.y. 1991 m. — **K.B.**) gavau pareiškimą, kad nuo 1991 m. gruodžio 1 d. esu atleista iš darbo. Svarbiausia priežastis, dėl kurios KTSD valstybinės sąjungos pirm. prel. Zenon Dziedzic mane iš darbo atleido, yra ta, kad esu ne lenkų tautybės žmogus. Todėl, pasak jo, aš negaliu patriotiškai auklėti lenkų vaikų.

Gimiau mišrioje šeimoje — tėvas lenkas, motina lietuvė. Aš pasirinkau motinos tautybę. Ji mane išmokė sąžiningumo, kruopštumo, pagarbos ir meilės kitam žmogui, tolerantiškumo kitų tautybių žmonėms. Mano senelis Jurgis Kmieliauskas, gyvenantis Vaitakiemyje yra II pasaulinio karo dalyvis, apdovanotas „už Varšuvos gynimą" medaliu. Aš, jo vaikaitė, likau nuskriausta ir atsieit negaliu patriotiškai auklėti vaikų. Aš manau, kad moku ir sugebu katalikiškai auklėti vaikus, skiepyti jiems meilę tėvynei. Pati labai myliu Dievą ir tėvynę".

„Aušros" redakcija pridėjo tokį prierašą: „ne nuo šiandien pažįstame lenkišką ‚tolerantiškumą' kitataučiams. Ypatingai jis reiškėsi rinkimų kampanijos į seimą ir senatą metu. Dar ir šiandien nebaigtos bylos iškeltos prieš šovinistiniai, antisemitiškai, o kartu ir antilietuviškai nusiteikusius politinius rėksnius. Ne nuo šiandien žinome, kad Seinuose ar Suvalkuose lietuvis viešai reiškiąs savo tautybę rizikuoja daug kuo. Užtenka būti kitataučiu: ukrainiečiu, baltarusiu ar lietuviu, kad būtum išmestas iš darbo, sumuštas gatvėje, kad būtų sunaikinta politinė ir mokslinė karjera. Neįsivaizduotina, kad lietuvis Suvalkuose, savo darbovietėje galėtų kalbėti telefonu savo gimtąja kalba. Viešos apklausos duomenimis per 50% lenkų mano, kad nelenkų tautybės žmonėms nereikia leisti eiti svarbias valstybines pareigas, būti išrinktam į seimą, senatą ir pan."

Iš savo pusės norėčiau pridėti tik trumpą patarimą lenkų „Kurjer Wilenski" redakcija (buv. „Czerwony Sztandar") — maloneikite patalpinti Renatos Šabalai pareiškimą bei „Aušros" komentarą, gal tuomet Eišiškių, Šalčininkų „tuteišai" supras, kokioje pilnos tolerancijos valstybėje jie gyvena!

„Aušros" redakcija užsiminė rinkimus į seimą ir senatą. Deja, lietuviams nepavyko laimėti atstovų, kadangi rinkimų tvarka buvo labai nepalanki tautinėms mažumoms. Lenkijos politinės ir kitos organizacijos, gindamos Lietuvoje „skriaudžiamus" „lenkus — tuteišus" varė plačią antilietuvišką kampaniją. Buvo atimtos galimybės laisvai ir nevaržomai pristatyti „Bloko" rinkiminę programą savo gimtąja kalba. Labai griežta, o Suvalkų trikampio lietuviams keista ir nesuprantama buvo Lenkijos televizijos reakcija, kai lietuvių, ukrainiečių, čekų ir slovakų atstovai pasakė tik po vieną sakinį gimtąja kalba „balsuok už mane". Lietuvių rinkiminiai plakatai buvo nuolatos plėšomi ir naikinami.

Spalio mėn. „Aušros" laidoje randame rinkimų pasekmes. Ir taip Suvalkų-Balstogės apygardoje balsavo 339,797 gyventojai. Mažumų rinkimų blokas surinko 3,065 balsus (0,95%), o lietuvių B. Makauskui atiteko 1,285 balsai (ukrainiečiui Iljaš — 966). Visai kitas vaizdas Punsko valsč. Balsavo 863 gyventojai (41%), mažumų blokui teko 724 balsai, kurių už dr. Makauską balsavo 719 rinkėjų! Seinuose iš 720 balsavusių dr. B. Makauskui teko 55 balsai. Kituose valsčiuose B. Makauskas surinko tarp 10 ir 5% balsų.

Žiniaraštyje apstu daug įdomių straipsnių, kaip pvz. Juozo Fabijonavičiaus „Vilnius — Europos kultūros židinys ar Juozo Markūzo „Prisiminimai" (pasitraukimas iš Lietuvos). Nekrologas dr. Juozui Kaukai, dideliam XIX a. lietuvių veikėjui. Mirė jis tik 32 m. pakirstas džiovos. Mediciną studijavo Varšuvos universitete. Baigęs mokslus išvyko į Lazdijus bei Seinus, kur dirbo apskrities ligoninės vedėju. Varpininkas, didelė materialinė parama „Varpui" buvo lemiama, nes be jo paaukotų 2 tūkst. rub. (kita versija — 1 tūkst. rub.). „Varpo" leidimas būtų neįmanomas. Plačiai buvo kalbama, kad dr. Juozas Kaukas pinigus paėmė iš žmonos — bajoraitės, Rygoje gimusios varšuvietės kraičio. Seinuose dr. J. Kaukas lietuvius gydydavo nemokamai. Mirė Berne 1895 m. Šeimos rūpesčiu jo palaikai buvo pargabenti į Seinus ir čia palaidoti. Buvo gimęs Penkvalakių km., Vilkaviškio apskr. Įdėtos dvi antkapio nuotraukos. Viename paminkle aiškiai išskaitomi žodžiai: „Neužmirštos atminties vyrui d-rui Juozui Kaukui, gyv. 32 m. Mirė 27 liepos 1895 m. Amžiną atilsį jo dūšiai.. (toliau neišskaitoma)

„Aušra" turi taip pat religinį — šeimos sk., žemdirbiams, laiškų sk. Punsko senojo valsčiaus patalpose veikia kuklus lietuviškas knygynėlis, supažindinant knygos mylėtojus su naujais leidiniais.

Užbaigsiu laišku, gautu „Aušros" redakc. iš Vidugirių mokyklos VIII kl. mokinės Aldonos Markevičiūtės. Ji rašo: „kokia graži šalelė Lietuva, kiek daug gražių miškų, kiek upių per Lietuvą plaukia. Bet nuo seno daug ji iškentėjusi ir daug metų buvo pavergta. Lietuviai daug kraujo praliejo už Tėvynę. Gal niekur pasaulyje nėra tokios šalies kaip Lietuva.

A.†A.
ONA IR PRANAS ZAILSKAI

Prieš dešimt metų, vasario 22 d., Viešpats pasišaukė a.a. ONĄ ZAILSKIENĘ, o 1988 m. sausio 21 d. jos vyrą a.a. PRANĄ ZAILSKĄ.

Skautiškoji šeima ir jų BALF bendradarbiai bei kiti pažįstami prašomi velionius prisiminti maldoje.

Sūnūs — Arūnas ir Algimantas su šeima.

A.†A.
A. †A. FRANK J. PIEŽA

Gyveno Fort Collins, Colorado.

Mirė 1992 m. vasario 16 d. Poudre Valley ligoninėje, Ft. Collins, sulaukęs 75 m. amžiaus.

Gimė 1917 m. sausio 14 d. Chicago, IL.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Mary F. Pieža, sūnūs: Michael Pieža, Chicago, Anthony Pieža, Ft. Collins; dukros: Pauline Grigelaitis, Oak Park, IL, Elizabeth Pieža, Ft. Collins, Frances Bowen, Chicago; broliai Benedict Pieža, Ft. Collins, ir Stanley Pieža, North Judson, IN; trys anūkai.

Velionis buvo sūnus a.a. Felix ir Magdalena Pudzvelis Piežų.

Priklausė American Legion Post No. 211, Denver, CO; United Transportation, Foothills Gateway Parents klubui; buvo II pas. karo veteranas; velionis domėjosi fotografavimu, muzika, kopimu į kalnus.

Laidotuvės įvyko vasario 19 d., trečiadienį, Po gedulingų mišių Šv. Juozapo bažnyčioje, Ft. Collins, velionis buvo palaidotas Resthaven Memory Gardens kapinėse, Ft. Collins, Colorado.

Nuliūdę **žmona, sūnūs, dukros, broliai ir anūkai.**

Laidotuvių direkt. Reager Funeral Home. Tel. 303-487-2425.

A.†A.
BARBARA KNABAR
Dičkalnaitė

Gyveno Chicagoje, West Lawn apylinkėje; anksčiau Marquette Parko apylinkėje.

Mirė 1992 m. vasario 18 d., 5:15 val. vakaro. sulauklusi 103 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Šiaulių apskrityje, Kriukių parapijoje, Karklynės kaime. Amerikoje išgyveno 70 metų.

Pasiliko dideliame nuliūdime dukterėčia Valerie Kazlauskas, sūnėnai William ir Donald Kazlauskai.

Velionė buvo žmona a.a. Juozapo Knabar.

Kūnas pašarvotas ketvirtadienį, vasario 20 d. nuo 4 iki 9 v.v. Petkus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks penktadienį, vasario 21 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėta į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę **dukterėčia ir sūnėnai.**

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus/Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.
ALBERTAS ZAKARKA

Jau suėjo vieneri metai, kai negailestinga mirtis atskyrė iš mūsų tarpo mylimą Vyrą, Tėvelį, Brolį ir Senelį, kurio netekome 1991 m. vasario 22 d.

Nors laikas bėga, bet mes jo niekada negalėsime užmiršti. Lai gailestingas Dievas suteikia jam amžiną ramybę.

Už jo sielą šv. Mišios bus aukojamos šeštadienį, vasario mėn. 22 d. 8 val. ryto Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje.

Maloniai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose mišiose ir kartu su mumis pasimelsti už a.a. Albertą.

Nuliūdę: **Žmona, dukros, žentas, anūkė, brolis su šeima.**

A.†A.
KAZYS MEŠKONIS

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Mirė 1992 m. vasario 18 d., 10:55 val. vakaro, sulaukęs 82 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Panevėžio apskrityje, Vaduoklių valsč., Stebenkių kaime.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Elzbieta, dukterys: Leonilė ir Jolita su šeimomis, sesuo, kiti giminės ir draugai Lietuvoje. Laidotuvėmis rūpinasi Ziūnė ir Statys Žilevičiai.

Priklausė Liet. Bendruomenei, Liet. Fondui, Liet. Mokytojų sąjungai, Panevėžiečių klubui, Lietuvių Filatelistų draugijai.

Kūnas pašarvotas penktadienį, vasario 21 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, vasario 22 d. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į Mount Hope kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę **žmona, vaikai, sesuo ir draugai.**

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus/Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345.

GAIDAS—DAIMID

EUDEIKIS

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue

Telefonai — (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — (1-312) 927-1741-1

4348 S. California Avenue

Telefonas — (1-312) 523-0440

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS

Laidotuvių direktoriai nuo 1916 metų praneša kad atidarė naujus laidotuvių namus

6541 S. KEDZIE

Marquette Parke

Kiti S. C. Lack laidotuvių namai:

11028 Southwest Hwy. * Palos Hills

9236 S. Roberts Rd. * Hickory Hills

2424 W. 69 St. * Chicago

Visų telefonas: 708-974-4410

PETKUS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Laidotuvių namai Chicagoje ir priemiesčiuose.

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami **1-(312)-476-2345**

ANTHONY B. PETKUS **DONALD M. PETKUS**
DONALD A. PETKUS

INTERNATIONAL
TRAVEL CONSULTANTS
Žaibas

Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.

CARGO — siunčiame oro linija

„ŽAIBAS" — virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus Lietuvoje per 10 darbo dienų.

9525 South 79th Avenue
Hickory Hill, Illinois 60457
Telefonas (708) 430-7272

223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonas 350-115 ir 778-392

APLINK MUS

x **Kun. Viktoras Rimšelis,** MIC, Marijonų vienuolijos provincijolas, ir kun. Jonas Duoba, MIC, iš Chicagos išvyko į Marijanapolį, Thompson, Conn., kur turės provincijos tarybos metinius posėdžius. Ten prisidės kun. Bonifacas Vaišnoras, MIC, ir kun. Timoteus Roth, MIC, ir aptars pereitų metų veiklą ir apyskaitas, kurias davė kiekvienas namas ir kiekviena marijonų vedama parapija. Kun. Stasys Saplis iš Racine, Wisc., dėl ligos negali posėdžiuose dalyvauti.

x **Švč. M. Marijos Gimimo parapijos** bažnyčioje Marquette Parke šį sekmadienį, vasario 23 d., 10:30 val. šv. Mišiose giedos „Virgo" choras lietuviškas giesmes. Jų pačių bus melodijos ir muzika.

x **Š. Kazimiero seserų rėmėjų draugija** rengia metinę „Žaidimų popietę" sekmadienį, vasario 23 d., 2 val. p.p. Marijos aukšt. mokyklos patalpose — Marquette Rd. ir Fairfield Ave. Šv. Kazimiero vienuolijos seserys ir rėmėjai kviečia visus atsilankyti, linksmai praleisti popietę. Bus laimėjimų, skanių pyragų, kugelio ir kt.

x **„Viltis",** tautodailės ir tautinių šokių žurnalas anglų kalba, šių metų kovo-balandžio mėnesių, išėjo iš spaudos. Šiame numeryje yra daug informacijos apie Lietuvą ir lietuvius, ypač įdomūs Vito Beliajaus atsiminimai apie jo draugus. Bet jis neužmiršta ir kitų tautų folkloro ir tautinių šokių. Žurnalą gerai leidžia ir redaguoja Vytautas F. Beliajus Denvery, Colo.

x **Liet. Mot. Fed. klubų Chicagos skyrius** kviečia nares ir viešnias į susirinkimą **vasario 23 d.** 12 val. Balzeko muziejuje. Pasiklausysime pašnekesio apie gyvenimą Sibire.

(sk)

x **Lietuvos Valstybinės operos solistų** — Irenos Milkevičiūtės ir Vaclovo Daunoro ir pianisto Roberto Bekionio koncertas Čikagoje įvyks kovo 15 d., sekmadienį, 3:00 v. p.p. Jaunimo centre. Bilietus prašoma įsigyti iš anksto Gifts International, J. Vaznelio prekyboje, **2501 W. 71st St., Chicago, tel. 312-471-1414. Rengia Lietuvių Fondas.**

(sk)

x **„Kalba Vilnius".** Klausykite Grundig radijais. 7 modeliai. **Gradinskas, 2512 W. 47 St., Chicago, IL, 60632, tel. 312-376-1998.** Garantuotas visų vokiškų aparatų taisymas. Pirmiausia — paskambinkit.

(sk)

x **Priešrinkiminis pobūvis** (fund-raiser) rengiamas Viktorui Utarai, kandidatuojančiam į 12 „Ward committeeman" respublikonų sąraše, įvyks š.m. vasario 28 d., penktadienį tarp 6-10 v.v. Šaulių salėje, 2417 W. 43 St. Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti ir paremti lietuvį kandidatą į miesto savivaldybę. Auka 15 dol. asmeniui. Rezervacijas priima: **V. Utara, 312-847-0664** arba **R. Darienė, 312-297-5458.**

(sk.)

x **Jūra Galinis-Kredys** parduoda gražius žemės sklypus Castlewood Parke (prie „Ateitis" namų arti P.L. Centro Lemonte). Skambinkite Century 21 Prime, **(708) 301-0880** arba į namus **(708) 924-7049.**

(sk)

x **„Virgo" choro koncertas** bus šį sekmadienį, 3 val. p.p. Jaunimo centre. Šio pagarsėjusio choro koncertą rengia Jaunimo centras. Visuomenė kviečiama dalyvauti. Bilietai prie įėjimo.

x **Žiburys,** naujai įsikūręs orkestras, vadovaujamas Sauliaus Gylio, gros per jaunimo susipažinimo vakarą Šokių šventės išvakarėse. Susipažinimo vakaro komisijos pirmininkas yra Jonas Činkus. Vakaras bus šeštadienį, liepos 4 d., Jaunimo centre.

x **Marquette Parko Lietuvių namų** savininkų organizacijos narių susirinkimas bus šį penktadienį, vasario 21 d., 6:30 val. vakare parapijos salėje. Susirinkime bus paminėta Lietuvos Nepriklausomybė. Žodį tars dr. Kazys Ėringis. Bus pagerbti visi žuvę dėl Lietuvos laisvės. Po minėjimo trumpas susirinkimas, kuriame bus svarstomi labai svarbūs Marquette Parką liečią reikalai. Po to kavutė. Visi nariai ir svečiai kviečiami gausiai dalyvauti.

x **Lucy Kurkulis,** Rochester, N.Y. „Draugo" garbės prenumeratorė, dosni rėmėja, pratęsdama prenumeratą ir vėl paaukojo 50 dol. dienraščio stiprinimui su tokiu prierašu: „Draugas" labai geras laikraštis, kurį beskaitydama su juo susidraugauju. Sekančio numerio laukiu su nekantrumu. Labai ačiū už ji". Dėkojame už gražius žodžius ir auką.

x **Juozas Mikulis,** Westchester, Ill., lietuviškos spaudos rėmėjas, garbės prenumeratorius, aktyvus šaulių organizacijos darbuotojas, parėmė dienraštį 45 dol. auka ir pratęsė prenumeratą vieneriems metams. Nuoširdus ačiū.

x **Maistas šv. Velykoms** pristatomas į namus **Lietuvoje. 60 SVARŲ:** dešros, sūris, aliejus, kava, cukrus, vaisiai ir kt. — **$85. 22 SVARAI** vien tik mėsos gaminių — **$85; 11 SVARŲ** dešrų, 6 dėžutės amerikietiškos kavos — **$58.** Prie visų siuntinių galima pridėti aspirino ir vitaminų. **Transpak, 2638 W. 69 St. Chicago, IL, tel. 312-436-7772.**

(sk.)

x **Paremkime mūsų Montessori mokyklėles** ir dalyvaukime madų parodoje „Skambėk, Pavasarėli" vasario 23 d., 12 val. Lexington House salėje. Dėl rezervacijų kreiptis Asta Hannan **(312) 436-0370** arba **Aldona Weir (708) 953-0510.**

(sk.)

x **Tradicinį užgavėnių šiupinį,** rengia **Mažosios Lietuvos lietuvių draugija** šeštadienį, vasario 29 d., 6:30 v.v. Tautiniuose namuose, 6422 So. Kedzie Ave. Meninė programa, karšta vakarienė su ' adiciniu šiupiniu. Šokiams s **estradinis** R. Soko orkestras. Stalus prašoma iš anksto užsisakyti pas **A. Bagdoną, tel. (312) 925-7215** arba **V. Žiobrį, tel. (708) 598-4606** arba **R. Buntiną tel. (708) 969-1316.**

(sk)

x **American Travel Service** parūpina lėktuvų bilietus atvykusiems iš Lietuvos, kurie turi skristi iš New Yorko ir Washingtono į Chicagą, Los Angeles, Cleveland, ar kitus miestus. Taip pat turi žmogų New Yorke, kuris sutinka atvykstančius iš Lietuvos ir juos palydi skrendant į kitus miestus. Tą patį patarnavimą atlieka ir grįžtantiems į Lietuvą. Taip pat darome nuotraukas pasams ir kitiems dokumentams, kurias galima tuojau atsiimti. **Kreiptis į American Travel Service 9439 S. Kedzie Ave., Evergreen Park, IL 60642. Tel. 708-422-3000.**

(sk)

x **Vaclovas Momkus** pakviestas į IX išeivijos lietuvių tautinių šokių šventės rengimo komitetą dr. Antano Razmos pavaduotoju šventės lėšų telkime. Lietuvių visuomenei V. Momkus yra pažįstamas ne tik kaip solistas, bet ir kaip eilės mūsų organizacijų gabus ir energingas veikėjas.

x **Po Vilniaus studenčių „Virgo** ansamblio koncerto ateinantį sekmadienį, vasario 23 d., Jaunimo centro kavinėje visiems bus duodama vakarienė ir galės susipažinti su „Virgo" ansamblio narėmis.

x **Faustina ir prof. M. Mackevičiai,** Lockport, Ill., visuomenininkai, lietuviškos spaudos ir veiklos rėmėjai, buvo atvykę į „Draugą" įvairiais reikalais, ta proga įsigijo bilietus į „Draugo" koncertą, kuris bus balandžio mėn. 4 d. Chicagoje. Be to, už kalėdines korteles ir kalendorių įteikė 50 dol. auką. Labai dėkojame.

x **Eugenijus Likanderis,** Chicago, Ill., Vaclovas Mažeika, Park Ridge, Ill., Juozas Šulaitis, St. Petersburg, Fla., Laima M. Repeika, Lombard, Ill., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė po 20 dol. aukų. Labai dėkojame.

x **Atsiuntė po 20 dol. už kalėdines korteles,** kalendorių: prof. dr. Č. Masaitis, Thomson, Conn., Kazys Gogelis, Redford, Mich., Victor Aukzemas, Newark, De. S. Ignatavičius, Cleveland, Ohio, Antanas Makaras, Hot Springs, Ark., T. Mišauskas, Union Pier, Mich., Robert Baris, Bloomfield Hills, Mich. Nuoširdus ačiū už aukas.

x **Aleksandras ir Bronė Pužauskai,** Ocean Park, Wa., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė 25 dol. auką. Dėkojame. Malonu paminėti, kad Pužauskai neseniai atšventė 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. A. Pužauskas, žurnalistas ir yra buvęs „Draugo" pirmojo puslapio redaktorius.

x **NAMAMS PIRKTI PASKOLOS** duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road — Tel. VI7-7747.**

(sk)

x **Pasaulio lietuvių centras** Lemonte, rengia estradinės muzikos **dainininkės Nijolės Ščiukaitės koncertą** vasario 21 d. (penktadienį) 7 val. vakaro. Koncertas centro didžiojoje salėje. Dainininkė daug koncertuoja ir klausytojų labai mėgiama. Kviečiama atvykti ir pasigėrėti jos dainomis.

(sk.)

x **Siuntiniai į Lietuvą** per ATLANTA IMPORT EXPORT: **siuntinio,** sveriančio virš 100 svarų 1 sv. persiuntimo kaina — **69 centai už svarą,** lengvesnių siuntinių — 79 centai. Siuntinius galima atsiųsti UPS. Sunkiems laikams Lietuvoje atėjus, pasiteiraukite dėl skubiau pristatomų maisto siuntinių bei greitųjų siuntinių. Taipogi, neilgai trunkant, persiunčiami pinigai doleriais Jūsų giminėms Lietuvoje. **ATLANTA IMPORT EXPORT, 2719 West 71st Street, Chicago IL 60629. Tel. (312) 434-2121.**

(sk)

x **Kaip ir kiekvieną mėnesio paskutinį sekmadienį, vasario 23 d.** BALTIA EXPRESS (member of Amber Group) priiminės velykinius siuntinius į Lietuvą Pasaulio lietuvių centre, Lemonte nuo 9 v.ryto. Informacijai skambinkite: **1-800-SPARNAI,** arba **1-800-772-7624.**

(sk)

Dalia Dzikienė, IX Tautinių šokių šventės meno vadovė.

CHICAGOJ IR APYLINKĖSE

LIETUVIAI ŠOKA UŽ LAISVĘ

IX-tosios išeivijos Lietuvių Tautinių šokių šventės meno vadovei Daliai Dzikienei iš Hartfordo yra didelė atsakomybė. Nuo jos gabumų ir sumanymų priklauso Šiaurės Amerikos didžiausio etninio tautinių šokių festivalio pasisekimas. Lietuvių tautinių šokių šventė bus liepos 5 d. Rosemont Horizon stadione prie Chicagos.

D. Dzikienei atrodo, kad liepos mėnuo jau čia pat. Ji rūpinasi, kad visi 2000 šokėjų galėtų kuo geriausiai ir puikiausiai pasirodyti salėje sėdintiems 12,600 žiūrovų. Ji palaiko glaudžius ryšius su 50 tautinių šokių ratelių mokytojais, su pačiais šokių vienetais, su muzikos vadovu, su muzikantais, patarėjais ir kitais įvairiais talkininkais. Šokėjų tarpe nėra profesionalų, tik mėgėjai, kurie susirenka dviem valandom kas savaitgalį, norėdami išlaikyti lietuvišką kultūrą. Šokių šventėje D. Dzikienė tikisi parodyti 20 įvairių lietuviškų tautinių šokių. „Viskas turi būti gerai suderinta, kad ši šventė pasisektų", sako D. Dzikienė.

Kadangi Lietuva neseniai buvo viso pasaulio pripažinta kaip laisva ir nepriklausoma šalis, tai šios šventės pagrindinė tema ir yra džiaugsmas laisve. Čia bus pirmas kartas po Lietuvos nepriklausomybės atstatymo pripažinimo, kad vienoj vietoje susirinks tiek daug išeivijos lietuvių. Tautinių šokių šventė išpuola kaip tik per Amerikos nepriklausomybės savaitgalį. Ir koks geresnis laikas džiaugtis laisve, jeigu ne per Amerikos nepriklausomybės šventę.

„Yra nuostabu, kad visi jau pripažįsta Lietuvą kaip laisvą kraštą, ne Sovietų priespaudoje. Anksčiau mūsų bendras tikslas buvo politinis — padėti Lietuvai atgauti nepriklausomybę. Dabar daugiau kreipsim dėmesio į kultūrinius ryšius su Lietuva, ypač per lietuvišką tautinį šokį", — kalbėjo Dalia Dzikienė.

Šokių šventės yra ruošiamos kas ketveri metai. Pirmoji šventė įvyko 1957 metais Chicagoje. Beruošdama šokių šventės programą, D. Dzikienė parinko tokius šokius, kurie įeina į vieną ar kitą grupę — darbo šokiai ir džiaugsmo šokiai. Ši programa labai atitinka šventės temą — po 50 sunkių metų, dirbant už Lietuvos laisvę, lietuviai yra pasiruošę džiaugtis.

Daugumas lietuvių tautinių šokių pamėgdžioja darbo metą — audimą, šieno pjovimą, grūdų malimą ir t.t. Šokiai susideda iš dviejų dalių — pirmoje lėtesnėje dalyje matyt pats darbas, antra, gyvesnė dalis vaizduoja džiaugsmą ir nuotaiką po to, kai darbas užbaigtas.

Dalia Dzikienė yra ne tik IX Tautinių šokių šventės meno vadovė, bet taip pat ir šokių mokytoja. Jos vadovaujama šokių grupė „Berželis" su virš 60 šokėjų atvyksta į Chicagą dalyvauti šokių šventėje. Nors bus nelengvas darbas žiūrėti, kad visi 2000 šokėjų vienodai šoktų tą patį žingsnį, bet meno vadovė yra pasiruošusi tai sklandžiai įgyvendinti. Jos ilgų metų šokių patirtis (įskaitant daugelį „Berželio" pasirodymų) palengvins šitą sunkų darbą. Jos šokių dienos prasidėjo Brooklyne, New Yorke, kai ji lankė Maironio šeštadieninę mokyklą, kurioj veikė šokių ratelis — dabartinis „Tryptinis". 1957 metais su Maironio mokyklos šokių grupe ji dalyvavo I Tautinių šokių šventėje, kuri jai paliko labai didelį įspūdį.

Dalis Lietuvos senučių, kurios laukia išeivijos pagalbos. Viena jų yra 106 metų (pažymėta kryželiu).

D. Dzikienė buvo Hartfordo lituanistinės mokyklos vedėja, kur ji įsteigė šokių grupę „Berželį". 1972 metais šioje šokių grupėje šoko aštuonios poros moksleivių (10-13 metų amžiaus). Šiandien ši grupė yra išaugusi iki 43 šokėjų — yra net ir tokių, kurie su grupe šoka nuo įsikūrimo. Šiomis dienomis atsirado ir „Berželio" vaikų ratelis ir jame šoka 20 mažų berželiukų. Jos sūnus Saulius ir jo žmona Irena šoka „Berželio" grupėje. Duktė Rima irgi šoko šioje grupėje prieš išsikeldama į Virginijos valstiją su savo vyru Jim.

Per jų 20 metų gyvavimo istoriją, „Berželis" šoka ir kitiems pasirodo kokius 10 kartų į metus — daugiausia Naujosios Anglijos rajonuose, vietiniuose Vasario 16-tosios minėjimuose, tarptautiniuose festivaliuose ir miestelių mugėse. 1981 metais Dalia Dzikienė vadovavo Rytinio pakraščio Tautinių šokių šventėje, kuri buvo Trinity College Hartforde ir kurioj dalyvavo 13 šokių grupių. Kai Hartforde 1984 metais vyko šv. Kazimiero 500 metų gimimo jubiliejus, tai programai vadovavo D. Dzikienė. Šios šventės minėjime dalyvavo trys šokių grupės. Ji mėgsta lietuvių tautinių šokių programas paruošti pagal įvairias temas — vestuvės, jauna meilė (courtship), darbas.

Dalia Dzikienė taip pat yra Tautinių šokių instituto pirmininkė. Institutas, kuriam priklauso apie 40 šokių mokytojų iš Amerikos ir Kanados, ruošia tautinių šokių kursus Dainavoj. Šokių institutas taip pat prižiūri muzikos, šokių ir tautinių rūbų archyvus ir sustato šokių šventių programas. Tautinių šokių institutas parenka meno vadovą šokių šventėms.

Kaip matome, IX šokių šventės meno vadovė yra labai užsiėmusi ir jai yra nemažai rūpesčių. Kad jos darbo vaisius būtų kuo sėkmingesnis, visi yra raginami prisidėti prie šventės — ar tai vadovaujant, ar šokant, ar dainuojant, ar grojant, ar rašant, ar aukojant laiką ir pinigus. Žinoma, reikia ir žiūrovų. Pripildykime Rosemont Horizon stadioną liepos 5 d. ir kartu pasidžiaukime Lietuvos laisve ir spalvingu šokiu.

P.S. Šis straipsnis buvo rašytas amerikiečių spaudai Silvijos Kučėnaitės-Foti, išverstas Ritos Likanderytės.

LIETUVOS ATEITININKŲ PRANEŠIMAS

Daiva Kuzmickaitė, jauna mokytoja iš Lietuvos, aktyviai dalyvaujanti ateitininkų organizacijoje Lietuvoje, šį penktadienį, vasario 21 d. 7 val. vak. kalbės Ateitininkų namuose Lemonte. Ji yra Lietuvos ateitininkų sąjūdžio, kuriam vadovauja dr. Arv. Žygas, generalinė sekretorė.

Savo pranešime Daiva labai išsamiai palies ateitininkų organizacinę veiklą, veiklos sąlygas ir vasaros stovyklų darbą Lietuvoje. Į šį jos pranešimą kviečiami visi ateitininkai gyvenantys Chicagoje ir apylinkėse, ypač ateitininkų jaunimo vienetų globėjai, studentai ir vyr. moksleiviai, kuriems bus labai pravartu susipažinti su ateitininkų veikla Lietuvoje ir kurių konkrečios pagalbos Lietuvoje laukiama.

Daiva Kuzmickaitė Lietuvos at-kų tarpe, kaip ir dr. Arv. Žygas, yra žinoma, gerbiama ir visada visur laukiama. Tai žmogus, atiduodąs savo gyvenimo didžiąją dalį, dirbant dvasiniai nuskurdinto Lietuvos jaunimo gerovei kelti.

Kiekvienas ateitininkų organizacijos narys ir visi, kuriems rūpi susipažinti su ateitininkų organizacijos ir aplamai Lietuvos jaunimo dvasine būkle ir darbu jai pagerinti, kviečiami į šį pranešimą atsilankyti.

Jdv.

IŠ ARTI IR TOLI

KANADOJE

— **Dr. Milda Danytė,** kuriam laikui grįžusi iš Lietuvos, sausio 22 d. padarė Montrealio Nekalto Prasidėjimo seselių namuose pranešimą apie dabartinę padėtį Lietuvoje. Ji dabar jau dveji metai dėsto anglų kalbą ir literatūrą Kauno Vytauto D. universitete. Jos pranešimu, nors jis buvo ilgokas, klausytojai buvo labai patenkinti.

KORP! NEO-LITHUANIA MINĖS KOVO 11 DIENĄ

Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba, pirmininkaujama fil. Vidos Jonušienės, ruošia dvejų metų sukakties minėjimą nuo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir 74 metų nuo nepriklausomybės paskelbimo. Minėjimas įvyks kovo 8 d. Lietuvių centre Lemonte.

Senu įsibėgėjimu ALTA ir kai kur LB-nės apylinkės suruošė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo — Vasario 16 minėjimus. Tai prasminga šventė, kurios nustelbti neturėtų vėlyvesnieji, kad ir labai reikšmingi įvykiai. Nors tarpas tarp šių dviejų labai svarbių įvykių — Vasario 16-tosios ir Kovo 11-tosios yra labai trumpas, ateityje turėtų būti sujungtas ir daromas vienas minėjimas. Kol 1990 m. kovo 11-tos data tebėra mūsų atmintyje, tai būtina ją paminėti, nes Lietuvos Aukščiausioji Taryba, paskelbdama Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir atsiskyrimą nuo Sovietų S-gos, rizikavo netekti laisvės ar būti nukankintiems. Po to ėjusi ekonominė blokada, o vėliau pasiųstieji tankai ir parašiutininkai nužudė 14 laisvės gynėjų prie TV bokšto Vilniuje. Tai pirmos gyvybės aukos, sudėtos ant laisvės aukuro, ir jos atvėrė akis daugeliui laisvojo pasaulio valstybių vadovams. Lietuvių parodytas laisvės ryžtas paskatino kitas pavergtas tautas, kurios taip pat panoro nusimesti vergijos pančius. Taip išnyko iš žemėlapio Sovietų Sąjunga, viena iš didžiųjų pabaisų, gąsdinusi visą pasaulį.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo dvejų metų sukaktį paminėti ryžosi Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba kovo 8 d. Lietuvių centre Lemonte. Programoje bus 11 val. šv. Mišios Palaimintojo Jurgio Matulaičio koplyčioje, o tuoj po pamaldų minėjimas vyks salėje. Paskaitą skaitys visuomenininkas, rašytojas Vytautas Volertas, meninę programos dalį atliks operos solistė Audronė Gaižiūnienė ir pianistas Alvydas Vasaitis. Į šį minėjimą yra pakviestos dvi Vytauto Didžiojo universiteto studentės neolituanės — Asta Būgaitė ir Algė Macaitytė. Minėtos abi studentės V. D. u-te Kaune studijuoja biznio administraciją, o dabar lanko Chicagoje Moraine Valley Community kolegiją. Šioje kolegijoje pavasario semestre moko si anglų kalbą ir biznio disciplinas. Abi jos yra Lietuvių tautinio kultūros fondo stipendininkės. Tuo tarpu stipendijas turi tik šiam pavasario semestrui, nes tautinės kultūros fondas yra labai jaunas, turi nedidelį kapitalą ir negali švaistytis stambesnėmis sumomis.

Dalyvaukime minėjime ir susipažinkime su ryžtingomis jaunomis studentėmis.

(aj)

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.